

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

69-cu əfv hazırlığı -
bu gün yeni
qərarlar
veriləcək
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 24 aprel 2024-cü il Çərşənbə № 69 (8442) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Kongresdən anti-Azərbaycan sənədi

ABŞ "öz
ayağına güllə
sıxacaq mı?"

yazısı səh.4-də

Bu gün tarixi yalanın 109-cu ilidir

yazısı səh.6-da

Siyavuş Novruzov:

"Əli Kərimli gəlsin,
ona başa salaq..."

yazısı səh.3-də

Dünyanın beyin mərkəzləri yenidən Bakıda

yazısı səh.4-də

"Laçın" sərhəd-buraxılış məntəqəsinin bir ili

yazısı səh.7-də

Qubad İbadoğlunun "evə buraxılması" ətrafında manipulyasiya

yazısı səh.3-də

Fransa səfiri qayıtmazsa... - Bakının "güzgü effektiv" addımı

yazısı səh.8-də

Moskva görüşündə ən mühüm müzakirə - regional təhlükəsizlik...

yazısı səh.9-da

Xankəndidə ilk körpə dünyaya gəldi

yazısı səh.2-də

"Qobu Park"a görə kimlər qandallanacaq?

yazısı səh.13-də

Ev dustağı edilənlər: həkimlər, gömrük rəisi, nazir...

yazısı səh.12-də

İLK SƏRHƏD DİRƏYİ QURASDIRILDI - 4 KƏNDƏ BAYRAĞIMIZ!

Aprəlin 23-də sərhəddə geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq koordinatların dəqiqləşdirilməsi prosesi çərçivəsində ilk sərhəd dirəyi yerə bərkidildi; delimitasiya prosesi rəsmən başladı

yazısı səh.5-də

COP29
Baku
Azerbaijan

ADA
6th ADA UNIVERSITY POLICY FORUM
COP29 and Green Vision for Azerbaijan
April 23, 2024
Baku, Azerbaijan

CENTER OF ANALYSIS
OF INTERNATIONAL
RELATIONS

"Bizə yenidən hücum etmək
şansı verməyəcəyik"

Bakıdakı beynəlxalq forumda çıxışında Prezident İlham Əliyev "Fransa, Hindistan və Yunanıstan Ermənistanı bizə qarşı silahlandırır, biz oturub gözləyə bilmərik" dedi

yazısı səh.7-də

Deputatdan
"Rəsul Quliyev
ölkəyə
qayıtsın"
çağırışı

yazısı səh.3-də

Nazir müavini
Haaqa
Məhkəməsində
çıxışında erməni
faşizmini ifşa etdi

yazısı səh.6-da

Abel
Məhərrəmovla
polkovnik-
leytenantın
torpaq davası

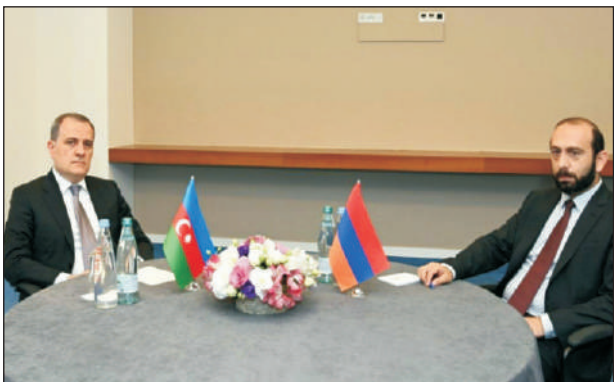
yazısı səh.3-də

“Azərbaycan Rusiya səfərinin nəticələrini çox müsbət qiymətləndirir”

“Azərbaycan tərəfi bu səfərin nəticələrini çox müsbət qiymətləndirir. Səfər çərçivəsində dövlət başçıları ikitərəfli gündəliyə aid olan məsələləri geniş müzakirə etdilər. Bura Azərbaycanla Rusiya arasında siyasi, iqtisadi-ticarət əlaqələri, qarşılıqlı sərmayələrin qoyuluşu, humanitar və digər məsələlər aiddir. Ticarət dövrüyünün artması müsbət məqam kimi xüsusi vurğulandı. Demək olar ki, Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin hər bir istiqaməti üzrə müsbət dinamika olduğu məmnuniyyətlə qeyd edildi”. Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev APA-ya belə deyib.

H.Hacıyev deyib ki, görüş zamanı “Şimal-Cənub” beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin icrası istiqamətində hökumət nümayəndələrinə tapşırıqlar verilib: “Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycanla Rusiyayı birləşdirən dəmir yolu xətti var, ancaq gözlənilən 15 milyon ton yük həcminin daşınması üçün mövcud infrastruktur müvafiq qaydada genişləndirilməlidir. Həmçinin Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqlar da müzakirə edildi. Prezident İlham Əliyev Rusiyanın bu sahədə rolunun və səylərinin yüksək qiymətləndirildiyini bildirdi. Ümumiyyətlə, Prezident İlham Əliyevin Rusiyaya səfəri ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlıq və mütəfiqlik münasibətlərinin inkişafına növbəti müsbət töhfə oldu”.

XİN başçıları Qazaxıstanda görüşə bilər

Rəsmi Bakı Qazaxıstanda Azərbaycan və Ermənistan XİN başçılarının görüşünə razılıq verib.

Prezident İlham Əliyev aprelin 23-də ADA Universitetində təşkil olunan “COP29 və Azərbaycan üçün Yaşıl Baxış” mövzusunda beynəlxalq forumda çıxışında belə deyib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, əgər Ermənistan da buna razılaşsa, XİN rəhbərlərinin növbəti görüşü Qazaxıstanda keçiriləcək.

Həbsxanalarda bu iki cinayəti törədənlər çoxdur

Azərbaycanda məhkəmələr hər il 15 mindən çox məhkuma tövratdığı cinayət əməlinə görə müxtəlif müddətə cəzalar kəsir.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, ölkədə məhkumluq ən çox iki cinayət növü üzrə baş verir: narkotik cinayətləri və oğurluq.

Məsələn, 2022-ci ildə 7498 nəfər narkotik cinayətlərinə görə, 2798 nəfər isə oğurluğa görə cəzaçəkmə müəssisələrinə göndərilib.

Hər il 500-dən çox adam xuliqanlıığa görə, 600-dən çox adam isə yol qəzalarına görə həbsxanalara salınır.

Xankəndidə ilk körpə dünyaya gəldi

İşğaldan azad edildikdən sonra Xankəndi şəhərindəki tibb müəssisəsində 1997-ci il təvəllüdlü Səadət Namazlının ilk körpəsi dünyaya gəlib.

Bu barədə TƏBİB-dən xəbər verilib.

Doğulan körpənin cinsi ki-

şi, çəkisi 3 000,0 qr., boyu 49 sm. olub.

Doğuş həkim-mama-ginekoloq Günel İsmayıl, həkim-anestezioloq-reanimatoloq Səbinə Mehdiyeva, assistent Tünzələ Bəşirova tərəfindən uğurla icra olunub.

Hazırda anaya və körpəyə zəruri tibbi xidmətlərin göstərilməsi davam etdirilir, vəziyyətləri qənaətbəxşdir.

Qeyd edək ki, Səadət Namazlının hamiləlik müddətində zəruri müayinələri aparılıb və onun vəziyyəti daimi diqqətdə saxlanılıb.

Ölkəmizdə ən çox hansı marka avtomobil var?

Azərbaycanda avtomobillərin sayı 82 min ədəd artıb. Bəs Azərbaycanda ən çox hansı model avtomobillər mövcuddur?

Statistikaya görə, ölkəmizdə ən məşhur avtomobil brendi “Mercedes”dir. Ötən ilin sonuna olan məlumata görə, Azərbaycanda bu model avtomobillərin sayı 216 mindən çox olub.

Sovet/Rusiya istehsalı maşınların sayı da hələ də üstünlük təşkil edir. Belə ki, ölkəmizdə 200 minə yaxın Vaz-2101, 03-06 model avtomobil mövcuddur. Vaz-2105, 2107 və modifikasiyalarının sayı isə 126 551 ədəddir.

Azərbaycanda “Hyundai” (126056 ədəd), “Toyota” (104605), KIA (84258), “Opel” (71955) model maşınların da sayı diqqətəlayiqdir.

Statistikada diqqət çəkən digər bir məqam Azərbaycanda Çin istehsalı maşınların sayının artması ilə bağlıdır. ABŞ istehsalı “Tesla” elektromobillərinin sayında isə 2.5 dəfə artıb. 2022-ci ildə ölkədə 99 ədəd bu maşından olduğu halda ötən il sayı 244 olub.

Azərbaycandakı bahalı hesab edilən maşınların sayına gəlincə, DSK-nın təqdim etdiyi məlumata görə, Azərbaycanda 66 ədəd “Rolls Roys”, 356 ədəd “Bentley”, 202 ədəd “Lincoln”, 267 ədəd “Alfa Romeo” var.

Azərbaycanın dövlət borcu açıqlandı

2024-cü ilin dövlət büdcəsində dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmətlə bağlı 1972,6 milyon manat məbləğində xərclər nəzərdə tutulub. Bu barədə Maliyyə Nazirliyindən bildirilib.

Məlumata görə, cari ilin yanvar-mart aylarında dövlət büdcəsinin dövlət borcuna xidmət xərclərindən daxili dövlət borcu üzrə 66,6 milyon manatın (faiz borcu üzrə), xarici dövlət borcu üzrə 1021,4 milyon manatın (əsas borc üzrə 850,0 milyon manat, faiz borcu üzrə 171,4 milyon manat, bank xidmətləri haqqının ödənilməsi 0,01 milyon manat), cəmi 1088,0 milyon manatın ödənilməsi təmin edilib.

Xarici borcları hesabına icrası davam etdirilən layihələr çərçivəsində vəsaitin istifadəsi üzrə təqdim edilmiş operativ məlumatlar və xarici dövlət borcu üzrə əsas borc ödənişləri nəzərə alınmaqla, 2024-cü il 1 aprel tarixinə xarici dövlət borcu 5507,3 milyon ABŞ dolları ekvivalentinə bərabər olub. Dövlət borcu 2024-cü il 1 aprel tarixinə 16415,8 milyon manat təşkil edib.

Körpələr evində yeyintiyyə görə cinayət işi açıldı

Yevlax rayon Qaraməmmədli kənd körpələr evi və uşaq bağçasında baş verən qanunsuzluqlarla bağlı daxil olmuş vətəndaş müraciəti əsasında rayon prokurorluğunda araşdırma aparılıb.

Bu barədə Yevlax Rayon Prokurorluğundan məlumat verilib. Araşdırma zamanı 2020-2024-cü illərdə bağçanın maddi bazası imkan vermədiyi halda əlavə qrup təşkil olunmaqla qanunla nəzərdə tutulmayan vəzifələrdə çalışan işçilərə əmək haqqı ödənilməsi, ərzaq məhsullarının əsassız olaraq məxaricə silinməsi və digər qanunsuz yollarla xeyli miqdarda dövlət əmlakının mənimsənilməsi və israf edilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Fakta görə rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 179.2.3 və 179.2.4-cü (qulluq mövqeyindən istifadə etməklə və xeyli miqdarda ziyan vurmaqla mənimsəmə və ya israf etmə) maddələri ilə cinayət işi başlanaraq istintaq aparılır.

Azərbaycanda elektron siqaretlər qadağan oluna bilər

“Bir növ siqaret çəkmə üsulu var ki, dünyanın bir çox ölkələrində gətirdikcə qadağan edilir. Bu, Azərbaycanda da geniş yayılmış siqaret çəkmə formasıdır. Bunlar buxarlanma yolu ilə ingiliscə “vape” (elektron siqaret və qəlyan - red.) adlanan birdəfəlik siqaretlərdir. Araşdırma görə, gənclər arasında geniş yayılan, dəb, moda halını alan amma gələcəkdə çox ciddi şəkildə fəsadlara yol açacaq siqaret çəkmək növüdür”.

Bunu Milli Məclisin aprelin 23-də keçirilən iclasında İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri, deputat Tahir Mirkişli Milli Məclisin iclasında deyib. “Əksər ölkələrdə bu qadağandır. Amma Azərbaycanda qadağan deyil və il ərzində təxminən 3 milyona yaxın birdəfəlik elektron siqaret Azərbaycana idxal olunur. Əgər iqtisadi cəhətdən bu zərər verməzsə və ya digər məsələlər önə çıxmazsa biz bu məsələ ilə bağlı təşəbbüsə çıxış edə bilərik”, - deputat qeyd edib.

Əvəz Zeynallı ilə bağlı hökm dəyişmədi

“Xural” internet televiziyasının həbsdə olan rəhbəri Əvəz Zeynallının barəsindəki hökmdən verdiyi şikayət üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

APA xəbər verir ki, aprelin 23-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə keçirilən prosesdə qərar elan olunub.

Qərara əsasən, onun şikayəti təmin edilməyib və birinci instansiya məhkəməsinin barəsində çıxardığı hökm dəyişdirilmədən saxlanılıb.

Qeyd edək ki, Əvəz Zeynallıya Cinayət Məcəlləsinin 178.2.1, 311.3.2, 311.3.3, 311.3.4, 32.4, 312.2 və 312-1.1-ci maddələri ittiham verilib. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə Əvəz Zeynallı 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

“Rəsul Quliyev uzun müddətdir ABŞ-da yaşayır. Yaşadığı əksər illərdə Azərbaycan iqtidarının əleyhinə bəyanatlarla çıxış edib, müəyyən problemləri qabardıb və əsassız fikirlər söyləyib. Lakin son illər Azərbaycanın uğurları, müharibədə qazandığı qələbələr, antiterror tədbirləri, eləcə də ölkədə gedən inkişaf Rəsul Quliyev tərəfindən müsbət qiymətləndirilir. O, müəyyən qayda-da öz fəaliyyətində müsbət dönüş yaradıb, reallıqları görür, həqiqətləri aşkar deyir. Bu gün iqtidarın yürütdüyü siyasəti dəstəkləyir. Buna görə də, düşünürəm ki, Rəsul Quliyevin Azərbaycana gəlib yenidən aqressiv mövqe tutması mümkün deyil. Çünki müəyyən qaydada Rəsul Quliyev bəzi fikirlərinə, vətənpərvərliyinə görə digər aqressiv müxalifətdən, bir növ Əli Kərimlidən, Gültəkin Hacıbəylidən və başqalarından fərqlənir”. Bu sözləri Pravda.az-a açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Tahir Rzaev deyib.

Deputat bildirib ki, Rəsul Quliyevin real düşüncələri var və bunu ortaya qoymağa qabildir: “İnanmıram ki, Rəsul Quliyev Azərbaycana gələndən sonra aqressiv müxalifətə qoşulsun. Onun öz şəxsiyyəti, fikirləri də buna imkan verə bilməz. Çünki Rəsul Quliyev tamamilə fərqli adamdır. İstəyirdim ki, hər bir azərbaycanlı bu gün Azərbaycanın uğurlarını dəstəkləyirsə, iqtidarın gördüyü işlərə müsbət qiymət verirsə, əvvəlki fəaliyyətindən asılı olmayaraq respublikaya qayıtsın, ölkəmizin bugünkü həyatında bir siyasətçi, jurnalist, vətəndaş kimi iştirak etsin. Uğurlarımız böyükdür və bu uğurlara hər bir azərbaycanlının dəstək verməsi çox vacibdir. Bu, bizim birliyi-

Rəsul Quliyev ölkəyə qayıda bilər

YAP-çı deputatdan ilginclə çağırış:
 “İnanmıram ki, Azərbaycana gələndən sonra aqressiv müxalifətə qoşulsun...”

mizdən, həmrəyliyimizdən asılıdır. Cənab Prezident də çıxışlarında həmişə deyir ki, Azərbaycan xalqı nə qədər bir olsa, vətəndaş həmrəyliyi, birliyi-mizi nə qədər təmin etsək, o qədər yüksək, mühüm qələbələr əldə edə bilərik. Hər bir insan səhvə yol verə bilər. Baxışlarında, düşüncələrində müəyyən təzadlı fikirlər ola bilər. Bu gün Rəsul Quliyev reallıqları qəbul edirsə, görülən işlərə qiymət verirsə, bu prosesdə iştirak edə bilirsə, qoy gəlsin, uğurlarımıza sevinсин, bugünkü fəaliyyətimizdə iştirak etsin”.

Bəs Rəsul Quliyevin ölkəyə dönüşü üçün hansısa proses varmı? Rəsul Quliyev qayıtmaq arzulayırmı?

Rəsul Quliyevin Azərbaycanda rəsmi nümayəndəsi, Gələcək Azərbaycan Partiyasının sədri Ağasif Şakiroğlu “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, eks-spikerin vətənə qayıdışı üçün hər hansı bir proses yoxdur. “Bəs YAP deputatının dediklərini necə qarşıladınız” sualına A.Şakiroğlu belə cavab verdi: “Hesab edirəm ki, bu, sağlam iqtidar-müxalifət münasibətlərinin bariz göstəricisidir. Ölkədə sağlam siyasi dialoq mühiti mövcuddur. İstər pandemiya zamanı, istər 44 günlük vətən müharibəsində, istərsə də ondan sonrakı dövrdə ortaya qoyulmuş doğru siyasətin nəticələridir. Siyasət kaprizi, eqonu, hikkəni sevmir. Siyasəti iti düşüncə elmi də adlandırmaq olar.

Heç kimə sirr deyil ki, Rəsul Quliyev YAP-ı yaranarlardan olub. Ümummilli lider Heydər Əliyevin zamanında ən yaxın, ən etibarlı silahdaşlarından olub. Sonrakı siyasi fikir ayrılıqlarının olması da heç şübhəsiz ki, demokratiyanın göstərici əlamətləri olub. Hər halda, bizim üçün YAP-çı deputatın söylədiyi müsbət fikirlər təəccüblü deyil. YAP rəhbərliyinə də bu tip sağlam və ədalətli yanaşmalarına görə təşəkkür düşür”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
 “Yeni Müsavat”

Qubad İbadoğlunun “evə buraxılması” ətrafında manipulyasiya

Radikal müxalifətin tərəfdarları dövlətin humanist addımını guya ABŞ Konqresinin “sanksiya siyahısı” ilə izah etməyə çalışırlar...

Radikal müxalifətin tərəfdarları Qubad İbadoğlunun ev dustaqlığına buraxılmasını humanist addım kimi deyil, guya ABŞ Konqresində bir neçə erməniperəst konqresmenin hazırladığı “sanksiya siyahısı” ilə izah etməyə çalışırlar. İctimai rəyə sırımağa çalışdıqları əsas tezis budur ki, guya məhkəmənin İbadoğlu haqda qərarı okeanın o tayından gələn “sanksiya” xəbərlərinin birbaşa nəticəsidir, bəziləri bunu “ABŞ-ın gücü”, bəziləri “Azərbaycanın geri çəkilməsi” kimi qələmə verir. (Qafqazinfo.az)

“Bu iddianı ortaya atanlar anlamırlar ki, istintaq altında olan şəxsin ev dustaqlığına buraxılması bir, yaxud bir neçə gün ərzində verilən qərar deyil. Bunun üçün uzun müddət davam edən hüquqi prosedur lazımdır. Bu baxımdan, Qubad İbadoğlunun ev dustaqlığına buraxılmasının hansısa “sanksiya siyahısı” ilə əlaqəli olması, bu qərarın iddia olunan “siyahı” ilə eyni gündə, hətta eyni saatda verilməsi təcə hüquqi baxımdan yox, texniki olaraq da mümkün deyil. Reallıq odur ki, Qubad İbadoğlunun ev dustaqlığına buraxılması haqda qərar bir aydan artıqdır ki, gündəmdə idi və bu müddətdə müvafiq hüquqi prosedur nəzərdən keçirilirdi. Nəhayət, aprelin 22-də belə qərar qəbul olundu”, - sayın yazısında bildirilir.

Erməniperəstlərin təşəbbüsünə gəlincə isə belə bir absurd qərarın qəbul olunmaq perspektivi şübhə doğurmur: “Çünki bu cür sənədlərin qəbul edilməsi proseduru uzunmüddətli və təcrübə göstərir ki, adətən belə təşəbbüslər qısa müddətdə gündəmə gəlir, daha sonra aradan qalxır. Çünki məsələyə əvvəlcə Nümayəndələr Palatasının Xarici İşlər Komitəsində baxılmalı, orada təsdiqlənərsə, Nümayəndələr Palatasında səsverməyə çıxarılmalıdır. Səsvermədən keçəcəyi halda Senatın Xarici İşlər Komitəsində baxılmalı, orada qəbul olunarsa, Senatda səsverməyə çıxarılmalıdır. Senat tərəfindən qəbul edilərsə, imzalanması üçün ABŞ prezidentinə təqdim edilməlidir. Digər tərəfdən, “sanksiya siyahısı” ilə bağlı təşəbbüs Nümayəndələr Palatasına rəsmi olaraq təqdim edilmədiyi üçün qeydiyyata yoxdur və rəsmi mətni də tam məlum deyil. Mediada, sadəcə, iddia olaraq yayılıb və aydın görünür ki, bu təşəbbüsün inkişaf etdirilməsi üçün xüsusi sürətli prosedur nəzərdə tutulmur”.

Göründüyü kimi, erməniperəst konqresmenin irəli sürdüyü və qondarma “erməni soyqırımı”nın anım mərasimində təqdim etdiyi təşəbbüsün Azərbaycanda “insan haqları” ilə heç bir əlaqəsi yoxdur, söhbət suverenliyini bərpa etmiş Azərbaycandan qisas almaq cəhdindən gedir. Məsələn, 44 günlük müharibədə işğalçı erməni ordusunun kabusu olan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı olmuş, hazırda müdafiə nazirinin müavini olan Hikmət Mirzəyevin adı “sanksiya siyahısı”na daxil edilib. Erməni lobbisi XTQ-yə rəhbərlik etmiş generaldan, o cümlədən digər yüksək rütbəli hərbiçilərimizdən açıq-aşkar qisas almaq istəyir. Bu qisasın hədəfi ümumilikdə Azərbaycan dövlətidir. Lakin bu siyahını hazırlayanlar da, onlara daxilimizdən “züy tutanlar” da diqqəti tamamilə başqa istiqamətə yönəldərək sənədi “insan haqlarının qorunması” kontekstində təqdim edir. Sənədin məhz Q.İbadoğlunun ev dustaqlığına buraxıldığı gün tirajlanması da bununla bağlıdır.

Bu planda həvəsle yer alanlar, İbadoğlu ilə uydurma “sanksiya siyahı”sını bir-birinə calayaraq, bundan “qələbə” görüntüsü yarananlar açıq şəkildə erməni lobbisinin Azərbaycana qarşı çirkli oyununun iştirakçısına çevriləblər”.

AQTA “qida ekspertləri”ni hədələdi

“Əməllərinə hüquqi qiymət verilməsi üçün hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edəcəyik”
Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (AQTA) qida mövzusunda səhv məlumatlar yayan və əhalini çaşdıran ekspertləri polisə və məhkəməyə verəcək.

Bu barədə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi bəyanat yayıb. Agentlik bildirir ki, son dövrlərdə əhalinin bu sahəyə həssaslığından sui-istifadə edən bəzi “ekspertlər” və “mütəxəssislər” sosial şəbəkələrdə, sayt və bir sıra televiziya kanallarında qida təhlükəsizliyi kimi ciddi mövzuya məsuliyyətsiz yanaşmaqla, həqiqətə uyğun olmayan populist bəyanatlar yayır, vətəndaşların diqqət və maraq dairəsinə daxil olmaq üçün uğursuz cəhdlər göstərirlər.

Bəyan edirik ki, əhalinin təhlükəsiz qida ilə təmin olunması, gələcək nəsillərin sağlamlığı kimi vacib məsələləri özündə ehtiva edən mövzularda ali təhsili, elmi təcrübəsi, eləcə də xüsusi bilik və bacarıqları olan şəxslər məşğul olmalı, yaxud ekspert qismində çıxış etməlidirlər. Xüsusən də mövzunun həssaslığını nəzərə alaraq, bu cür məsələlərdə media vasitələri diqqətli olmalı, təsadüfi insanlara meydan verməməlidirlər. Çünki yayılan hər hansı əsassız bir fikir və yanlış rəy görülən işlərə kölgə salmaqla yanaşı, insanlar arasında yersiz təşviş və çaşqınlığın yaranmasına gətirib çıxara bilər.

“Aparılan araşdırma və təhlilləri nəzərə alaraq, agentlik həmin “ekspertlər”in əməllərinə hüquqi qiymət verilməsi üçün müvafiq olaraq hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edəcək”, - deyir bəyanatda bildirilir.

Abel Məhərrəmovla polkovnik-leytenantın torpaq davası

Sabiq rektorun Xızıda torpaq sahəsini zəbt etməsi haqda iddia məhkəmədə araşdırılır

Bakı Dövlət Universitetinin keçmiş rektoru, Milli Məclisin üçüncü və dördüncü çağırış deputatı Abel Məhərrəmovun adı keçən torpaq qalmaqalının detalları məlum olub.

“Qaynarinfo”nun əldə etdiyi məlumata görə, qalmaqala səbəb Abel Məhərrəmovun Xızı rayonunun Altıağac qəsəbəsindəki əmlakı ilə bağlıdır.

İddia olunur ki, keçmiş rektor həmin ərazidə onu məhkəməyə verən Nazim Əmirova məxsus torpaq sahəsini zəbt edib. Həmin torpaq sahəsi Abel Məhərrəmovun həyat yoldaşı Rəhimə Mahmudovanın adına rəsmiləşdirilib. Məlumatla görə, ərazidə Abel Məhərrəmovun villası var.

Sayt keçmiş rektorla əlaqə saxlaya bilməyib, amma Abel Mə-

hərrəmovu məhkəməyə verən Nazim Əmirov məlumatı təsdiqləyib.

Məlum olub ki, Nazim Əmirov Qarabağ qazisidir. 30 il hərbi xidmət keçib. Hazırda ehtiyatda olan polkovnik-leytenantdır. O, 2011-ci ildə Altıağac qəsəbəsində 2 hektar torpaq sahəsi alıb. “Torpağın çıxarış daxil bütün sənədləri qaydasındadır. Lakin buna baxmayaraq, Abel Məhərrəmov mənim torpağımı zəbt edib. Ekspertiza rəy verib ki, torpaq mənə məxsusdur. Amma buna baxmayaraq, Abel Məhərrəmov torpağımdan çıxmaq istəmir. Bu səbəbdən onu məhkəməyə vermişəm. İşə Xızı Rayon Məhkəməsinə baxılıb. Sənəd-sübutlara baxmayaraq məhkəmə iddiamı təmin etməyib. Mən də apelyasiya şikayəti vermişəm”, - deyir Nazim Əmirov bildirib.

Polkovnik-leytenant torpaq sahəsinin Abel Məhərrəmovun həyat yoldaşının adına rəsmiləşdirildiyini təsdiqləyib: “Bəli, torpaq onun xanımının adına rəsmiləşdirilib. Bunu sonradan bildim. Mən məhkəməyə müraciət edəndə Abel Məhərrəmovun vəkili bildirdi ki, onun adına həmin ərazidə torpaq yoxdur. Sonradan araşdırdım, məlum oldu ki, torpaq onun xanımının adıdır. Fərqi nədir ki? Nəticədə mənim torpağım zəbt olunub”.

Nazim Əmirov Abel Məhərrəmov və xanımı ilə yanaşı Tağıyev İlqar Nizami oğlu ilə Tağıyev Nizami Haqverdi oğlu adlı şəxsləri məhkəməyə verməsinə də aydınlıq gətirib: “Mənə məxsus torpaq sahəsinə bir tərəfdən Abel Məhərrəmov, digər tərəfdən isə Nizami Tağıyev zəbt edib. Bu baxımdan, onu da məhkəməyə verməşəm. Nizami Tağıyev dünyasını dəyişdiyinə görə onu hüquq varisi kimi İlqar Tağıyev əvəz edir”.

□ **“Yeni Müsavat”**

Dünyanın beyin mərkəzləri yenidən Bakıda

30 ölkəni təmsil edən 100-dək nüfuzlu ekspertin iştirak etdiyi tədbirdə nələr müzakirə olunacaq?

Beynəlxalq arenada beyin mərkəzlərinin rolu informasiya təhlükəsizliyi və texnoloji inqilab, həmçinin siyasət problemlərinin artan mürəkkəbliyi fonunda getdikcə güclənir. Beyin mərkəzlərinin yeni bilik yaratmaq, sosial problemləri təhlil etmək, cəmiyyətə innovativ ideyalar təqdim etmək kimi funksiyaları vardır. Onların əsas məqsədi ictimai əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdə qərarvericilərə tövsiyələr hazırlamaq və geniş sosial müzakirə mövzuları yaratmaqdır.

Modern.az xəbər verir ki, son illər regionumuzda, eləcə də Azərbaycanda beyin mərkəzləri həm sayca, həm də fəaliyyət istiqamətləri baxımından artıb. Ümumiyyətlə, dünyada 6500-dən artıq beyin mərkəzi fəaliyyət göstərir ki, bu mərkəzlərin bir çoxu effektiv kommunikasiyanın qurulması, təsir imkanlarının artırılması və nəticənin əldə edilməsində ölçü meyarları barədə standartlar müəyyənləşdirmək üçün araşdırmalar aparır.

Beyin mərkəzlərinin cəmiyyətdə təbliği baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edən beynəlxalq forumların, konfransların təşkili ölkəmizdə ənənə halını alıb. Belə ki, 2021-ci il aprelin 13-də Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə ADA Universitetində keçirilən "Cənubi Qafqaza yeni baxış: münaqişədən sonra inkişaf və əməkdaşlıq" mövzusunda beynəlxalq konfransda iştirakçılar Qarabağda beynəlxalq konfransın keçirilməsini təklif etmişdilər və dövlətimizin başçısı bu təklifi müsbət qiymətləndirmişdi. Bir il sonra - 2022-ci il aprelin 28-də Şuşada işinə başlayan və Bakıda davam edən "Cənubi Qafqaz: İnkişaf və əməkdaşlıq" mövzusunda beynəlxalq konfransa 23 ölkədən 40 iştirakçı qatılmışdı.

Ötən il dekabrın 6-da Bakıda ADA Universitetinin və Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər" mövzusunda forum təşkil olundu. Forumda Prezident İlham Əliyev də iştirak etdi.

Beyin mərkəzləri öz missiyalarını yerinə yetirmək üçün ilk növbədə doğru auditoriyanın müəyyən edilməsinə çalışırlar. Yeni hər bir beyin mərkəzi öz missiya və məqsədlərini aydın müəyyən edə bilsə, onun uğur qazanma ehtimalı da yüksək olar. Beyin mərkəzi fəaliyyəti zamanı hansı auditoriyaya təsir etmək istədiyini dəqiq müəyyənləşdirməlidir.

Aprelin 23-də Bakıda 30 ölkəni təmsil edən 100-dək nüfuzlu ekspertin iştirakı ilə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə 29-cu sessiyası başlayıb. Konfransda əsas müzakirə mövzusu COP29 və Azərbaycanın yaşıl enerji siyasətidir. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Azərbaycanda elan edilmiş "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"nə təsadüf edən budəfəki konfrans işini Ermənistanın 30 illik işğalından azad olunmuş Laçında davam etdirəcək və iqlim dəyişmələrinin fəsadlarına qarşı mübarizəyə öz töhfəsini verəcək.

□ "Yeni Məsavət"

Dina Tiinus başda olmaqla, bir qrup Amerika kongresmeni bu həftə Azərbaycana qarşı sanksiyalar haqqında qanun layihəsi təqdim etməyi planlaşdırır. "Yeni Məsavət"ın siyasət şöbəsi yazır ki, bu barədə "Turan"ın Vaşinqtondakı müxbirinə Konqresdəki mənbələrdən məlum olub.

Bu qanun layihəsində "ölkədə qanunun aliliyinin və insan hüquqlarının pozulmasında fəal rol oynayan" 40-dan çox Azərbaycan məmurları - hərbiçilərə, hakimlərə, müstəntiqlərə və yüksək vəzifəli şəxslərə qarşı sanksiyalar nəzərdə tutulur. Onlar arasında Müdafiə Nazirliyi, Baş Prokurorluq, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi, DİN, DTX, Penitensiar Xidmət, Dövlət Sərhəd Xidməti və Prezident Administrasiyasının nümayəndələri var. (siyahı ilə bu lingdə tanış ola bilərsiniz: https://www.musavat.com/news/sok-abs-dan-i-nanilmaz-general-mirzeyev-ve-40-resmi-m-emurumuza-sanksiya-teklif-e-dilir_1063268.html). Qanun layihəsində Bayden administrasiyasına ABŞ qanunvericiliyi, o cümlədən Qlobal Maqnitski Qanunu çərçivəsində 180 gün ərzində qeyd edilən şəxslərə qarşı sanksiyalar haqqında qərar qəbul etmək çağırışı yer alacaq. Qanun layihəsində həmçinin "erməni əsirlərin" hüquqlarının pozulduğu deyilir. Bu, "Azərbaycan hökumətinin insan hüquqlarına sadiqliyi və ədalətli və möhkəm sülh haqqında danışıqlar aparmaq qabiliyyətini ciddi sual altına qoyur", - deyə sənəddə bildirilir.

ABŞ-in son illər Cənubi Qafqazla bağlı siyasəti sülhə və praktiki əməkdaşlığa xidmət etmir. Maraqlıdır ki, ərazilərimizin işğal altında qaldığı 30 ildə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri olan ABŞ işğala, etnik təmizləmələrə, milli-mədəni irsimizin məhv edilməsinə, sərvətlərimizin talanmasına göz yumub, Ermənistanı cəzalandırmadı. BMT-nin məşhur 4 qətnaməsinin icrası ilə bağlı Ermənistanı nəinki Azərbaycanla qarşı "907-ci düzəliş" qəbul olundu. ABŞ hər il humanitar yardım adı altında separatçılara milyonlarla dollar vəsait ayırır, bununla da separatçıları ayaqda saxlayırdı. Tez-tez Vaşinqtona dəvət edilən, yüksək tribunallarda çıxış imkanı yaradılan erməni separatçıların liderləri bu gün Bakıda istintaq təcridxanalarında mühakimə olunur, hökmlərini gözləyir. Konqresdəki məlum dairələr "erməni əsirlər" dedikdə əlbəttə ki, separatçıları da bu sıraya daxil edirlər.

ABŞ-da Azərbaycanla - Şərqi ilk demokratik respublikası, regionun ən güclü ölkəsi ilə davamlı əməkdaşlıq ruhunu qoruyub, inkişaf etdirmək istəyən qüvvələr də çoxdur. Amma təəssüf ki, erməni lobbisinin ciddi təsiri altında olan ABŞ Konqresi anti-Azərbaycan qərarlarından əl çəkmir. Doğru etmək çağırışı yer alacaq. Qandanmı, ABŞ-da hesab edirlər ki, "907-ci düzəliş" in müddətini uzatmaqla və digər addımlarla Azərbaycan dövlətinin siyasi iradəsini dəyişə biləcəklər? Amerikada bir gerçəyi hələ də anlamırlar ki, Azərbaycanla təzyiq dilində danışmağın heç bir mənası yoxdur.

İsveçrədə yaşayan azərbaycanlı jurnalist Elbəyi Həsəninlin sözlərinə görə, Dina ABŞ Konqresinin aşağı palatası olan Nümayəndələr Palatasının üzvüdür. 1950-ci ildə doğulub. Etnik baxımdan yunandır, ortodoks xristiandır. "Təbii ki, o, Türkiyə və Azərbaycanın qatı düşmənidir. Müvafiq olaraq Amerika Erməniləri Milli Komitəsinin ən sevimli siyasətçilərindən biridir. Demokratlar Partiyasının üzvüdür. Co Baydenin qondarma erməni soyqırımını rəsmən tanıması üçün böyük işlər görüb. 2020-ci il oktyabrın 1-də Titus dövlət katibi Mayk Pompeoya Azərbaycanın ermənilərin məskunlaşdığı "Dağlıq Qarabağ anklavı"na qarşı hücum əməliyyatlarını pisləyən məktub yazıb. O, Türkiyəni də Qarabağ münaqişəsində Azərbaycana dəstək verməkdə dəfələrlə ittiham edib. Belə bir adamın hazırladığı qanun layihəsindən Azərbaycana xeyir gələrmə? Gəlməz. Erməniyə dost olan, Türkiyə və Azərbaycana düşmən olan birisindən hansı axmaq xeyir gözləyir?", - deyə E.Həsəni sual edir.

Kongresdən anti-Azərbaycan sənədi -

ABŞ "öz ayağına güllə sıxacaqmı?"

Bir qrup kongresmen erməni lobbisinin əsirinə çevrilərək dövlətin mühüm strukturlarının yüksək rütbəli şəxslərinə qarşı qanun layihəsi hazırlayıb; Bakıdan sərt reaksiyalar

**Ekspert Nazim Cəfəro-
yun bildirdiyinə görə, bu ölkədə hazırda xalq arasında ən sevilən qurumların başında Azərbaycan Ordusu gəlir:** "Onun da ən sevilən zabiti - general Hikmət Mirzəyevin adını da yazıblar siyahının başına. İndi bu addım Azərbaycan xalqının ABŞ-a yanaşmasında növbəti ciddi neqativ deməkdir! Üstəlik, general Hikmət Mirzəyev müdafiə nazirinin müavini. ABŞ ilə NATO-nun Azərbaycanla müdafiə sahəsində əməkdaşlıq etmək istədiyi bellidir. Bir yandan Azərbaycanla əməkdaşlıq istəyib, digər tərəfdən ordumuzun xalq arasında ən çox sevilən generallarından birini "qara siyahı"ya almaq cəhdi nə deməkdir axı?! Qısaca, ABŞ Azərbaycan siyasətində "öz ayağına güllə" sıxmağa davam edir".

Azərbaycan Demokratik İslahatlar Partiyasının (ADİP) sədri, deputat Asim Mollazadə "Yeni Məsavət"ə açıqlamasında qeyd etdi ki, Amerikadakı erməni diasporunun bu cəhdlərini çox görüb. Deputat vurğuladı ki, erməni diasporu yenə də növbəti təxribatçı oyunlar hazırlayır və Vaşinqton-Bakı münaqişələri kəşməyə çalışır. Onun sözlərinə görə, məqsəd münaqişənin həll edilməsinə əngəl olmaqdır, lakin Qarabağda konflikt çoxdan başa çatıb: "Xatırladıram ki, həmin siyahıya Müdafiə Nazirliyinin əməkdaşlarını da salıblar. Halbuki onlar Birləşmiş Ştatların sülhməramlılarının Əfqanıstandan çıxmasında kömək ediblər. Sadəcə, erməni diasporu və onlara bağlı konqres-

menlərin növbəti təxribatıdır. Düşünürəm ki, Konqresdə bu qanun layihəsi keçsin. Çünki birbaşa ABŞ əleyhinə olan addımdır".

Professor Qabil Hüseynli də "Yeni Məsavət"ə şərhində qanun layihəsinin qəbul olunacağına inanmadığını açıqladı. Onun sözlərinə görə, Konqresdə erməni lobbisinin əlinə baxanlar var və onlar Vaşinqtonun mövqeyini ifadə etmirlər: "Bugünlərdə ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken Qazağın anklav olmayan 4 kəndinin qaytarılması barədə razılaşmanı alqışladı. Avropa İttifaqı da oxşar mövqə sərgilədi. Əgər Qərbin iki əsas mərkəzi Azərbaycanla Ermənistan arasında inkişaf edən bu prosesi dəstəkləyirsə, hansısa başıpozuq konqresmenin özündən təklif irəli sürməsi heç bir əhəmiyyət daşıyır. Bu cür konqresmenlər qarşıdakı seçkidə erməni lobbisinin dəstəyini qazanmaq üçün yarırlar. Siyahıda adıkeçən şəxslərə sanksiya tətbiq olunması o deməkdir ki, ABŞ Azərbaycana savaş elan edir. Yeni bizi işğalçıdan fərqləndirmir, əksinə, belə məlum olur ki, müharibə cinayətləri törədən tərəfə qahmar çıxır. Bu da gözənilməz hal olardı. O baxımdan inanmıram ki, təklif gerçəkləşsin. İndiyə qədər əleyhimizə dəfələrlə qanun layihələri irəli sürülüb, heç biri reallaşmayıb. Ən əsası isə - bir daha qeyd edirəm - son anlaşmanı Blinken alqışlayıb, Amerika Konqresi əsla bu avantürist layihəyə qoşulmaz".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Məsavət"

Qazağın dörd kəndinin Azərbaycana qaytarılmasına qarşı çıxan ermənilərin etirazları davam edir. Mitingçilər Azərbaycan texnikası və sərhədcilərinin həmin kəndlərə gedəcəyi yolları avtomobillərlə bağlayırlar. Sakinlər iddia edirlər ki, iki ölkə arasında sərhədin müəyyən edilməsi nəticəsində ermənilərin bəzi evləri dağıdılacaq, məktəb və kilsə Azərbaycan Ordusunun mövqelərinin yaxınlığında olacaq. İrəvan həmin evlərin sahiblərinə başqa yerdə ev tikmək üçün pul kompensasiyası vəd edib.

Baş nazir Nikol Paşinyan deyib ki, hökumət sakinləri rahat edən məsələləri diqqətdə saxlayır. "Biz Gürcüstana gedən yeni yol çəkəcəyik. Əgər məlum olsa ki, hər hansı ev Ermənistanın sərhədində və ya sərhəd xəttindən kənarda yerləşir, o zaman bizim bu insanları tək qoymağımız, onlara dəstək olmamağımız və problemlərini həll etməməyimiz mümkün deyil".

"Ermənistanda bütün sağlam düşüncəli insanlar bunu başa düşür və baş nazir Nikol Paşinyanın Azərbaycan kəndlərini öz qanuni sahiblərinə qaytarmaq siyasətinə etiraz etmirlər". Bu fikirləri erməni jurnalist və blogger Natali Aleksanyan deyib. Aleksanyan etirazlara görə məyus olduğunu bildirib: "Kəndlərin qaytarılmasına qarşı etiraz aksiyaları, təəssüf ki, vətənpərvərlik şüarları arasında gizlənməyən radikal terrorçu qüvvələr tərəfindən təşkil edilir. Təbii ki, onlar bu kəndlərdə heç bir dəyər görmürlər, sadəcə olaraq, vəziyyətdən özlərinin yeganə gündəmlərini həyata keçirmək, Nikol Paşinyanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaq üçün istifadə edirlər. Bu, onların son şansdır və bunu reallaşdırmağa çalışırlar. Amma mən əminəm ki, hökumət vəziyyətə nəzarət edir və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə mane olmaq istəyənlərin müdaxiləsinə imkan verilməyəcək. Bu etirazlar heç bir nəticə verməyəcək. Hökumət sərtlik nümayiş etdirməyə, onlar bir-iki gün də hay-küy salıb qaçaçaqlar".

Yeri gəlmişkən, aprelin 23-də Ermənistan polisi Bağanis Ayrımdan Əskiparaya (Voskepar) gedən yolu bağlayıb. Kənd sakinləri yolun açılmasını tələb ediblər. Sakinlər bildiriblər ki, artıq bu ərazidə

ölçmə və Bağanis Ayrıma bitişik, Bağanisdən Əskiparaya gedən yolun çatdırılması üçün hazırlıq işləri aparılır. Erməni mətbuatının məlumatına görə, artıq Bağanis Ayrımda demarkasiya işləri aparılıb və erməni avtomobillərinin bu yolda hərəkət etmək hüququ yoxdur. Bundan əlavə, aksiyaların keçirildiyi Ermənistan-Gürcüstan yolunda nəqliyyatın hərəkəti də bərpa edilib. Bununla da lokal, məhəlli xarakter daşıyan etirazlar böyük bir müqavimət hərəkətinə çevrilə bilmədi. Əldə edilən razılaşmaya İrəvanda, ayrı-ayrı şəhərlərdə ciddi etirazlar olmadı. Sadəcə, kəndlərin sakinləri ayağa qalxıb ki, bu da gözlənilən idi. Görünür ki, ermənilərin revanşist-daşnak müxalifəti əyalətlərdə qarşıdurma yaranmasına cəhd edib, amma nəticəsi olmayıb. Bəs Qazağın 4 kəndində erməni təxribatlarının məqsədi Azərbaycanı lokal hərbi əməliyyatlara təhrik etməkdir, yoxsa Paşinyan hakimiyyətinə qarşı növbəti hücumdur?

"Son 5 ay ərzində bizim Azərbaycanla iki böyük razılaşma əldə etməyimiz olduqca mühümdür. Nəhayət, sülhdən bəhrələnməyə Ermənistan və Azərbaycan xalqlarıdır". Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Britaniya mətbuatına müsahibəsində belə deyib. Baş nazirin aparat rəhbərinin müavini Taron Çaxoyan isə sual edib ki, dövlət sərhədində qarşı döyüşənlərin vətəni Xeyrimli, Qızılhacılıdır, yoxsa Əskipara? Çaxoyan əlavə edib ki, dövlət sərhədinin yaradılmasına qarşı çıxanların neçəsi Azərbaycanın yaşayış məntəqələri uğrunda döyüşməyə hazırdır: "Heç vaxt Ermənistanın tərkibində olmayan Azərbaycan yaşayış məntəqələri uğrunda döyüşməyə hazır olan

İlk sərhəd dirəyi quraşdırıldı - 4 kənddə bayrağımız!

Aprəlin 23-də sərhəddə geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq koordinatların dəqiqləşdirilməsi prosesi çərçivəsində ilk sərhəd dirəyi yerə bərkidildi; Paşinyanın adamı: "Heç vaxt Ermənistanın tərkibində olmayan Azərbaycan yaşayış məntəqələri uğrunda döyüşməyə hazır olanların sayı nə qədərdir?"

ların sayı nə qədərdir? Ərini, atasını, uşağını döyüşə göndərməyə, müharibənin acı nəticələrini çəkməyə hazır olanların sayı nə qədərdir?", - deyə o qeyd edib.

"Məqsəd ondan ibarətdir ki, bölgələr ayağa qalxsın, etirazlar digər regionlara da sıçrasın. İnqilablar, çevrilişlər çox zaman əyalətlərdən paytaxtlara yayılır. Paşinyanın devrilməsi üçün bu dəfə Qazağın kəndləri yeni məkan seçildi. Amma effektiv olmadı. Hiss olunur ki, erməni polisi baş nazirin siyasətinə möhkəm dəstək verir. İkincisi, müxalif qüvvələr və aksiyacılar Nikol haqda növbəti kapitulyasiya imci yaratmaq istəyir. Amma bu da

əbəsdir, ortada normal anlaşma var. Əgər əhali İrəvan küçələrinə axışmadısa, deməli, plan baş tutmadı, görünür ki, erməni cəmiyyəti realıqla barışmış", - deyə **hüquq müdafiəçisi Xəzər Teyyublu** prosesləri qəzetimizə şərh edərkən belə qiymətləndirir.

Onun fikrincə, Qazağın kəndlərinə görə gərginlik müvəqqətdir və "Qarabağ klani" bu vəziyyətdən də istifadə edə bilmədi: "Paşinyanın rəqibləri daşnakçı Saqatlyan, cinayətkar Sərkisyanın partiyasından Abramyan, korupsioner Köçəryanın dələduz oğludur. Bu qüvvələrə xalq nifrət edir. Erməni millətçiliyi xalqa faciələr gətirib. İndi on-

ların üzərindən edilən siyasi alverçilərin çağırışları eşidilmir. Paşinyanın daxilə ciddi müqavimətlə qarşılaşmamasının bir səbəbi də budur. Ona görə də prosesi inkişaf etdirməyə, ictimai rəyi mərhələli şəkildə sülhə hazırlamağa çalışır. Bu gün Qərbdən verilən dəstək bəyanatları da Ermənistan hakimiyyətini ürəkləndirir. Odur ki, içəridə ona batacaq güc qalmayıb".

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimova görə, bu ərazilərin Azərbaycana geri verilməsi Qazağın anklav olan Bərxudarlı, Sofulu və Yuxarı Əskipara kəndlərinin geri qaytarılmasını şərtləndirən kommunikasiya yollarının açıl-

masına şərait yaradacaq:

"Həmin hissədə Azərbaycan qoşunlarının xidməti işə təhlükəsizliyi təmin edən amil olacaq. Qazaxla bağlı proses yekunlaşandan sonra Naxçıvanda Kərki kəndinin də delimitasiya çərçivəsində Azərbaycanın nəzarətinə keçəcəyi ehtimalları artır. Qazağın Ermənistanın nəzarətində olan yeddi, Naxçıvanın isə bir kəndini geri almaq üçün intensiv danışıqlar aparıldı və İrəvanı qızırdıran mövqe ilə Bakıya qarşı qaldırmaq istəyən qüvvələri neytrallaşdırıldı".

Onu da deyək ki, Azərbaycan-Ermənistan sərhədində yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq koordinatların dəqiqləşdirilməsi prosesinə başlanılıb. 2024-cü il aprelin 23-də Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq koordinatların dəqiqləşdirilməsi prosesi çərçivəsində ilk sərhəd dirəyi quraşdırılıb. İki ölkənin ekspert qruplarının işi davam edir.

Ermənistan ordusu Qazağın Azərbaycana təhvil verilən kəndlərdən geri çəkilir.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə İctimai TV Ermənistan mediasına istinadən məlumat yayıb.

Bildirilir ki, Təvəş yeparxiyasının rəhbəri Boqrad Qalstanyan artıq həmin ərazilərdə Azərbaycan bayrağının dalğalandığını söyləyib: "Vəziyyət olduqca mürəkkəbdir. Aylarla, günlərlə, illərlə düşündüyümüz realığa çevrildi. Ordumuz mövqelərimizdən geri çəkildi. Artıq deyirlər ki, mövqelərimiz üzərində Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Mən öz gözüm ilə görməmişəm, amma belə deyirlər. İnsanlar görürlər..."

Emil SALAMOĞLU "Yeni Müsavat"

"29 min 743 kv.km ərazidən kənarda heç nəyə iddiamız yoxdur" - Paşinyan

Ermənistanın baş naziri deyir ki, sülhün üç fundamental prinsipi var

29 min 743 kv.km ərazidən kənarda Ermənistan Respublikasının heç bir istiqamətdə heç bir iddiası yoxdur: nə cənubda, nə qərbdə, nə şimalda, nə də şərqdə. Və hesab edirik ki, biz öz suverenliyimizi, müstəqilliyimizi məhz bu əsasda qurmalı və inkişaf etdirməliyik".

Bunu Ermənistanın baş naziri Nikiol Paşinyan Britaniya mətbuatına geniş müsahibəsində bildirib.

O deyib ki, son 5 ay ərzində Ermənistan Azərbaycanla iki böyük razılaşma əldə edib:

"Bütövlükdə hesab edirik ki, sülhün bərqərar olması həm beynəlxalq ictimaiyyətin, həm də xarici investorların maraqlarına uyğun-

dur. Amma təbii ki, sülhdən ilk faydalananlar Ermənistan və Azərbaycan xalqlarıdır".

Paşinyan deyib ki, iki ölkənin sərhədlərinin delimitasiyası ilə bağlı komissiyaların ötən cümə günü əldə etdiyi razılaşmalar sabitliyə

böyük töhfə verə bilər. Erməni baş nazirin sözlərinə görə, rəsmi İrəvan delimitasiya prosesində qəbul edil-

ən qərarlarla səmimiyyətini nümayiş etdirib: "Biz qeyd etmişik ki, Ermənistan Respublikası hökuməti öz səlahiyyətlərini çərçivəsində əlavə addımlar atmağa hazırdır ki, Azərbaycan kəndlərində, xüsusən də söhbət 4 boş kənddən gedir - Qızılhacılı, Xeyrimli, Aşağı Əskipara, Bağanis Ayrımda - insanların yaşamağı mümkün olsun.

Amma biz onu da bildiririk ki, eyni proses nəticəsində Ermənistanın həmin bölgədəki Bağanis, Voskepar, Kirants, Berkaber kəndlərində insanların stressiz yaşaması eyni dərəcədə mümkün olmalıdır ki, onlar öz evlərində həyat sürsünlər, ailə qursunlar, təhlükəsizlik baxımından qorxmadan uşaq sahibi olsunlar...

... İnanıram ki, bu, həm Ermənistan, həm də Azərbaycan cəmiyyəti arasında sülhə inamı artıracaq və nəticədə müəyyən etimad toplanacaq. Tərəflər arasında dərin inamsızlıq olduğunu bildir-

mək lazımdır". Paşinyan delimitasiya komissiyalarının sədrləri - baş nazir müavini Şahin Mustafayev və Mher Qriqoryan apardıqları işə görə minnətdarlığını da bildirib. O, bütün məsələlərin həllini Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh gündəliyinin fundamental prinsiplərinə əsaslanmasında gördüyünü vurğulayıb: "Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhün üç fundamental prinsipi qeydə alınıb: birincisi, Ermənistan və Azərbaycanın 1991-ci il Almatı Bəyannaməsi əsasında bir-birinin ərazi bütövlüyü və suverenliyini tanıması;

ikincisi, Ermənistan və Azərbaycanın Almatı Bəyannaməsinin delimitasiya prosesində siyasi əsas kimi qəbul etməsi;

üçüncüsü, regional kommunikasiyaların ölkələrin suverenliyi və yurisdiksiyası altında, qarşılıqlılıq və bərabərlik prinsipləri əsasında açılması".

Haaqa Məhkəməsində “Azərbaycan Ermənistanına qarşı” Nazir müavini çıxışında erməni faşizmini ifşa etdi

Aprelin 23-də Azərbaycan nümayəndə heyəti Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsində (BƏM) “Azərbaycan Ermənistanına qarşı” işi üzrə Ermənistanın ilkin etirazları əsasında keçirilən dinləmədə şifahi arqumentini təqdim edib. Xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədov Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsində “Azərbaycan Ermənistanına qarşı” işi üzrə Ermənistanın ilkin etirazları əsasında keçirilən dinləmədə Qaregin Njdenin və onun irqçi ideologiyasının azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən etnik təmizləmələrdəki rolundan danışmış.

Elnur Məmmədov işğal illərində Ermənistanın Njdenin ideoloji davamçısı olduğunu bəyan edən partiya tərəfindən idarə edildiyini, onun təlimlərinin bu gün də rəsmi səviyyədə yaşadıldığını, müxtəlif erməni faşist qrupları tərəfindən də mənimsəndiyini BƏM-in hakimlərinin diqqətinə çatdırıb.

“İşğal dövründə Ermənistan Ermənistan Respublika Partiyası (ERP) tərəfindən idarə edilib. ERP “Tseğakronizm” ideologiyasının sadıq davamçısıdır və onun əsasını qoyan Qaregin Njdeni idealaşdırır. ERP həтта bu gün belə Njde “Tseğakronizm” profesiozunun və Milli Birlik Partiyasının ideoloji və siyasi xələfi lduğunu fəxrle bəyan edir”, - Elnur Məmmədov vurğulayıb.

Nazir müavini qeyd edib ki, ERP-nin ideoloji bazası Njdenin təlimatlarıdır: “Bu təlimatlarda qeyd olunub ki, “güclü və Ari xalq olmaq öz mövcudluğu naminə ölümə məhəl qoymamaq anlamına gəlir” və “Tseğakronizm” irq qanına si-tayışı tələb edir və qarşıq evliliklərin əleyhinədir”.

Elnur Məmmədov Njdenin təlimatlarının həmçinin işğal təşviq etdiyini diqqətə çatdırıb. O, “Tseğakron” ideologiyasından bir neçə sitatı məhkəmənin diqqətinə çatdırıb: “Müasir Ermənistan bizim (ermənilərin) tarixi vətənimizin yalnız 19-da 1 hissəsini əhatə edir... Mən “Tseğakron”am və mən öz irqimin düşməni, Türkləri məğlub etməliyəm”, - sitatda qeyd olunub.

Elnur Məmmədov onu da qeyd edib ki, Njde bu gün də Ermənistanda milli qəhrəman olaraq qalır. Qeyd edib ki, onun şərəfinə hazırlanmış abidələrdən birinin açılışını 2016-cı ildə Ermənistan prezidenti edib.

ATƏT tədbirində erməni mübahisəsi

Qərbi Azərbaycan İcmasının Gənclər Şurası sədrinin müavini, Milli Məclisin deputatı Kamal Cəfərov ATƏT-in “İnsan hüquqlarının və Beynəlxalq humanitar hüququn təmin olunmasında vətəndaş cəmiyyətinin rolu” mövzusunda keçirilən tədbirdə iştirak edib.

Qeyd edək ki, Ermənistanın Avstriyadakı səfirliyinin əməkdaşı iclasın əvvəlində növbədənənar söz alaraq Kamal Cəfərovun tədbirdə icmanın nümayəndəsi kimi iştirakına mane olmağa çalışıb və rəsmi İrəvandan gəldiyini iddia etdiyi etiraz məktubunu səsləndirib. Təxribat baş tutmadığı üçün demarş edib, iclas zalını tərk edib.

Kamal Cəfərov etiraza cavab olaraq bildirib: “Biz bir daha bəyan edirik ki, bizim təşkilatın heç bir ərazi iddiası yoxdur. Bizim təşkilat QHT-dir və hər biriniz çox yaxşı bilirsiniz ki, QHT-nin təbiət etibarı ilə ərazi iddiası ola bilməz. Ermənistan nümayəndə heyətinin bu əsassız iddiaları isə onların avtoritar həyasızlığının növbəti nümunəsidir.

Əsrlər boyu bizi evimizdən deportasiya ediblər, bizə qarşı etnik təmizləmə həyata keçiriblər. İndi də burada bizim səsimizi kəsmək istəyirlər. Bu isə heç vaxt olmayacaq. Biz həmişə həqiqətləri ifadə edəcəyik, biz həmişə faktları deyəcəyik.”

K.Cəfərov bildirib ki, erməni diplomat zalı tərk etsə də, koridorda gözləməyə davam edib, qapıdan tədbirə qulaq asıb.

Bu gün qon-darma “erməni soyqırımı”nın 109-cu ildönü-müdür. Müxtəlif ölkələrdəki erməni diaspor təşkilatları və Ermənistan-dakı revanşist qüvvələr bu ərəfədə xüsusilə fəal-laşblar. Amma maraqlıdır ki, İrəvanın bəzi rəsmiləri artıq yalançı “soy-qırımı” iddiasına daha obyektiv yanaşmağa, re-allığı öz adı ilə çağırma-ğa meyllənir.

Ermənistanda ağıllı si-yasətçilər başa düşürlər ki, ərazi iddiaları, saxta tarix-lər, “erməni soyqırımı” itti-hamları erməni cəmiyyətin-dəki böhranı daha da dərin-ləşdirir, iqtisadi, mədəni in-kişafı tormozlayır. Qeyd edirlər ki, Ermənistan “er-məni soyqırımı” iddialarını ya sübut etməlidir, ya da im-tina. Əgər doğrudan da 1915-ci ildə Osmanlı tor-paqlarında 1,5 milyon er-məni öldürülübse, onların hər birinin adı-soyadı gös-tərilməlidir. Heç o dövrdə ermənilərin ümumi sayı 1,5 milyon nəfər olmayıb. Baş nazir Nikol Paşinyan da ey-ni fikirləri səsləndirib. Yeni sənəd-sübutla təsdiq olun-malıdır ki, sayca nə qədər erməni öldürülüb.

Erməni ideoloqları 109 il-dir ki, dünyanı inandırmağa çalışırlar ki, guya 1915-ci il aprelin 24-də Osmanlının daxili işlər naziri Təlet Paşa “erməni əhalisinin dövlət sə-viyyəsində kütləvi öldürül-məsinə” dair yazılı göstəriş veribmiş. Bu günə qədər erməni ideoloqları həmin sənədin əslini fakt kimi heç ki-mə göstərə bilmirlər. Ona görə ki, belə bir sənəd, ümu-miyyətlə, yoxdur. Osmanlı dövlətinin daxili işlər naziri Təlet Paşa 1915-ci il aprelin 24-də imzaladığı sənəd bu gün müxtəlif dillərdə dünya-nın ayrı-ayrı arxivlərində sax-lanılır. Sənəddə söhbət Os-manlının ayrı-ayrı şəhərlərində üsyana hazırlaşan ermə-ni təşkilatlarının rəhbərləri-nin həbs olunmasından ged-ir. Türkiyə rəsmiləri təklif edirlər ki, arxiv sənədləri açılınsın, məsələyə öncə tarix-çilər, sonra siyasətçilər qi-ymət versin.

Yeri gəlmişkən, Osmanlı arxivlərinə istinadən belə nə-ticəyə gəlinib ki, 1915-ci ildə köçürülmə zamanı yollarda hücumlara məruz qalaraq öl-dürülən ermənilərin sayı təq-ribən 8,5 min nəfər olub. Qa-lan ermənilər döyüş cəbhə-lərində əllərində silah türklə-rə qarşı vuruşarkən öldürü-lüblər. Türkiyəni daim təzyiq-altında saxlamaq üçün Qər-bin silah kimi istifadə etdiyi “erməni soyqırımı” məsələsi-

Bu gün tarixi yalanın 109-cu ilidir - Qərb düşmənçiliyi yenə körükləyir

Rəsmi İrəvan inanmır ki, 1,5 milyon erməni öldürülüb; lakin ABŞ və Fransa saxta soyqırımı Türkiyəyə qarşı hələ də istifadə edir, hərçənd Ermənistanın zərərindədir...

nin gündəmdən düşməsinə imkan vermir. Amma bu mə-sələnin mənfi təsirləri ən çox Ermənistanə dəyir.

Ermənistanda isə erməni yalanının ifşa olunmasından qorxuya düşərək bu cür təklif səsləndirənlərə qarşı açıq təhdidlər var. Hesab edirlər ki, bu cür təkliflər Ermənista-nın dövlətçiliyinə qarşı yönəl-miş qəbuledilməz addımdır. Hiss olunur ki, Ermənistan artıq “erməni soyqırımı” oyunlarından yorulub. Am-ma ABŞ və Fransa kimi dövlətlər regionda düşmənçiliyin səngiməməsi üçün hər il “er-məni soyqırımı” ilə bağlı bə-yanatlar verirlər. Ekspertlərə görə, ABŞ və Fransa “ermə-ni soyqırımı”nın gündəmdə qalmasında indi Ermənistan-dan daha çox maraqlıdır. Ağ Ev rəhbəri Co Bayden “er-məni soyqırımı” ifadəsini iş-lətməmiş və Ankara ilə münasi-bətlərin gərginləşməsinə sə-bəb olmuşdu.

Azad Vətən Partiyası-nın sədri Akif Nağının “Ye-ni Müsavat”a bildirdiyinə görə, ötən əsrin 60-cı illə-rində qondarma soyqırımı iddiası ortaya atıldı: “Həmin dövəmdə Sovet İttifaqı bu məsələni gündəmə gətirdi. O zaman Türkiyə və ABŞ müt-təfiqi idi, İncirlikdə hərbi baza-sı yerləşdirilmişdi. Bu da SSRİ-ni narahat edən məsə-lə idi. Sonra “Karib böhranı” başladı, SSRİ Kubaya yerləş-di. O vaxtdan bəri qondarma soyqırımı bir alət kimi Türkiyə əleyhinə istifadə edilməyə

başlandı. Sonrakı illərdə isə bu alətdən istifadə edən ölkə-lərin sayı daha da artdı. Əslin-də genosid olmayıb. İndi isə Paşinyanın hadisələrə öz ya-naşması var. Onun nüma-yəndəsi açıqladı ki, baş nazir 1,5 milyon rəqəminə inanmır. Yeni Ermənistanın hökumət başçısı əl-qolunu bağlayan məsələlərdən uzaqlaşmağa, Türkiyə və Azərbaycanla mü-nasibətləri normalaşdırmağa çalışır. Bu iddia isə əngəl olur. Ona görə bu istiqamətdə ad-dım atmağa hazırlaşır”.

A.Nağının dediyinə gö-rə, həтта Bayden uydurma soyqırımını dilə gətirdi, amma heç nə baş vermədi, Türkiyə soyuqqanlılıqla id-diaları rədd etdi, heç bir təzminat, tələb irəli sürül-mədi: “Yəqin ki, 24 aprel yüksək səviyyədə qeyd olunmayacaq. İndi ermənilər Baydenin açıqlamasını yeni-dən eşitmək istəyəcək. Am-ma özlərini gülünc vəziyyətə salmış olacaqlar. İstisna de-yil ki, ABŞ prezidenti eyni fik-ri təkrarlasın, revanşistlər qüvvələr də istifadə etsinlər. Eyni zamanda bəzi addımlar atmağa çalışacaqlar, Türki-yə və Azərbaycan bayraqla-rını yandıra bilərlər, xüsusən kəndlərin qaytarılması radi-kalların əlinə fürsət verib, la-kin bütövlükdə erməni cə-miyyəti başa düşür ki, bu id-diaları gündəmdə saxlamaq ölkənin inkişafına mane ola-caq”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

“Ümid edirəm, Ermənistan düzgün yolu seçər” - Ərdoğan

Türkiyə prezidenti Cənubi Qafqazdakı vəziyyətlə bağlı jurnalistlərin suallarını cavablandıraraq bu barədə o, İraq səfərindən geri dönrəkən danışmış.

Dövlət başçısı regionda yeni nizamın formalaşdığını bildirib. “Gerçəkliliklə heç bir əlaqəsi olmayan uydurma tarixi hekayələrlə hərəkət etməkdənsə, zamanın realliqları ilə hərəkət etmək həmişə daha yaxşıdır. İndi Paşinyan da bunu başa düşür. Tarixçilər ilk növbədə tarixi prosesdə baş verənlərlə məşğul olurlar. Biz əvvəldən bu mə-sələ ilə bağlı çox açıq danış-dıq və arxivimizi açma biləcəyimizi dedik və açdıq”, - o de-yib.

Ərdoğan vurğulayıb ki, real əsasda yeni yol xəritə-ləri yaratmağın vaxtıdır: “Ümid edirəm ki, Ermənistan diasporun onları əsarətə sal-dığı qaranlıqdan xilas olacaq və parlaq gələcək üçün yeni başlanğıclar etmək yolunu seçəcək. Fərsət qapıları hə-mişə açıq qalır. Açıq qaldığı halda ondan yaxşı istifadə et-mək lazımdır. Bu prosesdə tək-cə diaspora deyil, bir çox təşviqatçılar da Ermənistan-a təsir etməyə çalışırlar. Biz bunlardan xəbərdarıq. Biz də vaxtaşırı xəbərdarlıqlar etdik. Ümid edirəm ki, Ermənistan düzgün yolu seçər və yeni dövr başlayar”.

Aprelin 23-də ADA Universitetində “COP29 və Azərbaycan üçün Yaşıl Baxış” mövzusunda beynəlxalq forum keçirilib. Tədbirdə iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxış edib.

Dövlət başçısı deyib ki, COP29-dan əvvəl Azərbaycanla Ermənistan arasında sazişə nail olmaq, ən azı baza prinsipləri üzrə razılığa gəlmək tam real görünür. Prezident əlavə edib ki, baza prinsipləri üzərində razılığa gəlmək həmçinin variant hesab olunur, sonra isə müddəaların təfərrüatlarına vaxt sərf etmək olar. “Hətta sazişin layihəsi hazır ola bilər. Düşünürəm ki, bunun üçün hər iki tərəf, sadəcə, ürkədən çalışmalıdır”.

İlham Əliyev İkinci Qarabağ müharibəsindən dərhal sonra dörd kənd məsələsinin gündəmə gətirildiyini deyib: “Əslində biz həmin kəndləri heç vaxt yaddan çıxarmamışıq. Eksklavlar məsələsi başqadır, çünki o, daha mürəkkəbdir. Həmin eksklavlar digər ölkənin əhatəsində olan ərazidə yerləşir. Ona görə onlar delimitasiya prosesində həll olunmalıdır”.

Dövlət başçısı Ermənistanın silahlandırılması mövzusunda da toxunub: “Fransa, Hindistan və Yunanistan Ermənistanı bizə qarşı silahlandırır, biz oturub gözləyə bilmərik. Özü də onlar bunu açıq və nümayişkarane şəkildə edirlər və hətta çalışırlar ki, bununla bizə nə isə sübut etsinlər. Biz sadəcə oturub gözləyə bilmərik. Biz bu mövqeyi açıq şəkildə Ermənistan hökumətinə və Ermənistanın bu gün qayğısına qalmaqda çalışan tərəflərə bildirmişik. Əgər özümüzdə ciddi təhdid görsek, biz ciddi tədbirlər görməli olacağıq”.

“Bizə yenidən hücum etmək şansı verməyəcəyik”

Bakıdakı beynəlxalq forumda çıxışında Prezident İlham Əliyev “Fransa, Hindistan və Yunanistan Ermənistanı bizə qarşı silahlandırır, biz oturub gözləyə bilmərik” dedi

“Dırnaqarası “Dağlıq Qarabağ” amili artıq yoxdur. Onlar (ermənilər - red.) onun sülh sazişində olmamasına razılaşıblar. Bu o deməkdir ki, əsas məna artıq mövcud deyil. Əgər onlar o qədər də vacib olmayan bəzi terminlərdən yapışsalar, onda biz aydın şəkildə görəcəyik ki, bu vaxtdan istifadə edərək daha çox silahlanmaq və bizə yenidən hücum etmək istəyirlər. Lakin biz onlara belə

bir şansı verməyəcəyik”, - deyə Prezident bildirib.

“Hesab edirəm ki, əgər biz Azərbaycanla Ermənistan arasında uzunmüddətli toqquşmaya son qoysaq və sülh sazişini imzalasaq, bütün söylədikləriniz yaxın zamanlarda reallığa çevrilə bilər”. **Prezident Gürcüstan nümayəndəsinin sualına cavabında belə söyləyib. Dövlətimizin başçısı deyib:** “Cənubi Qafqaz ölkəle-

rinin potensialı məlumdur və birgə işləyə biləcəyimiz sahələri də artıq bilirik. Siz elektrik enerji sahəsini və üç ölkənin potensialını qeyd etdiniz. Bəli, bu düzdür. Biz buraya Azərbaycanla Gürcüstan arasında təbii qaz sahəsində əməkdaşlığı da əlavə etsək görəcəyik ki, bunun faydası qarşılıqlıdır”.

Prezident deyib ki, neft və qaz gəlirləri işsizlik və yoxsulluq məsələlərinin həlli üçün is-

tifadə edilib. Onlar bərabər şəkildə bölüşdürülür: “Enerji əməkdaşlığımızı və ilk gəlirlərimizi aldığımız zaman Azərbaycanda yoxsulluğun səviyyəsi 50 faizə yaxın idi, hər ikinci şəxs yoxsul idi. Qaçqınlar arasında isə bu göstərici 75 faizdən çox idi. Vəziyyəti təsəvvür edə bilərsiniz. İndi isə biz bunu 5 faiz səviyyəsinə qədər azaltmışıq. Eyni göstərici işsizliyə də aiddir”. **Dövlət başçısı onu da deyib ki, Azərbaycan iqtisadiyyatını şaxələndirir:** “Hazırda neft və qaz ümumi daxili məhsulumuzun yarıdan az hissəsini təşkil edir. Lakin ixracımızın təxminən 95 faizi

də təhsili üçün xüsusi prezident proqramı var.

Prezident Azərbaycanın Çinlə münasibətləri barədə danışarkən deyib ki, ölkəmizin “Vahid Çin” siyasətinə yanaşması çinli tərəfdaşlarımızla məlumdur. “Çin isə hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstək verib. Bu, hər zaman əməkdaşlığımız əsasını təşkil edib. Hazırda əməkdaşlıq həm siyasi, həm iqtisadi, həm də daşımalar sahəsində genişlənir”, - deyən dövlətimizin başçısı Çin prezidenti Si Cinpinlə keçirdiyi dəfələrlə görüşünün və həmin görüşlərdən çox yaxşı təəssüratlarının olduğunu bildirib. Vurğulayıb ki, bu görüşlər münasibətlərimizə əlavə təkan verir.

Prezident Türkiyə ilə münasibətlərdən danışarkən deyib ki, Türkiyə-Azərbaycan birliyi regional təhlükəsizliyin və sabitliyin mühüm meyarıdır: “Bilirəm ki, həm Azərbaycan, həm də Türkiyədə aydın mövqe var: iki proses paralel getməlidir. Türkiyə ilə Ermənistan arasında yaxınlaşma və Azərbaycanla Ermənistan arasında normallaşma paralel getməlidir. Bu, bizim mövqedir və bu, həmçinin Türkiyə prezidentinin mövqeyidir”.

“Cənubi Qafqazda ayırıcı xətləri çəkmək üçün bəzi cəhdlər göstərilir. Məhz bu səbəbdən Avropa Komissiyasının sədri, ABŞ-in dövlət katibi və Ermənistanın baş nazirinin tarixdə görünməmiş Brüssel görüşündən narahatlığımızı bildirdik” deyən dövlət başçısı əlavə edib ki, bu təsisatın tarixində heç zaman keçmiş SSRİ respublikası ilə bu cür görüş olmayıb. Hətta Ukrayna, Gürcüstan və Moldova ilə bu cür görüş keçirilməyib.

□ “Yeni Müsavat”

“Laçın” sərhəd-buraxılış məntəqəsinin bir ili

Bu məntəqənin qurulması Qarabağdakı erməni təxribatlarının qarşısını həmişəlik aldı

2023-cü ilin 23 aprelində Laçın rayonunda Ermənistanla sərhəddə buraxılış məntəqəsi qurulması ilə Qarabağda qalan qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin silahla təchizatı məhdudlaşdırıldı.

Heç kimə sirr deyildi ki, 2020-ci il 10 noyabr üçtərəfli sənədin müddəalarına zidd olaraq Ermənistan bu yoldan hərbi məqsədlər üçün istifadə edir, Azərbaycan ərazilərində qalan tör-töküntülərinə silah-sursat, hərbi vasitələr, canlı qüvvə göndərirdi. Aprelin 23-ü saat 12:00-da Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin bölmələri tərəfindən ölkəmizin suveren ərazilərində, Laçın-Xankəndi yolunun başlanğıcında nəzarət-buraxılış məntəqəsi açıldı. Yeni yaradılan sərhəd-buraxılış məntəqəsində Azərbaycan bayrağı ucaldıldı və sərhəd-buraxılış məntəqəsindən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə məruzə edildi.

Təbii ki, bu sərhəd-keçid məntəqəsinin qurulmasından ölkəmizə qarşı istifadə etmək istəyən, bunu qeyri-qanuni hesab edən qüvvələr də az olmadı. Amma bu məntəqə ölkəmizin suveren hüquqları çərçivəsində atılmış legitiim addım idi və beynəlxalq hüquq normalanna tam uyğun idi.

Bu tarixi hadisədən bir həftə sonra - mayın 1-də ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken Prezident İlham Əliyevə zəng etdi. Prezident 23 aprel qərarını ABŞ dövlət katibinə belə izah etmişdi: “Azərbaycan-Ermənistan sərhədində “Laçın” sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması Azərbaycanın suveren hüquqları çərçivəsində və bütün beynəlxalq qaydalara uyğun olaraq təmin edilib. Məqsəd hərəkətin məhdudlaşdırılması deyil, əksinə nəzarətin təmin edilməsidir və artıq bu məntəqə vasitəsilə gediş-gəliş həyata keçirilir. Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni əhalisinin hüquqlarının Azərbaycanın Konstitusiyası və ölkəmizin tərəfdar çıx-

dığı beynəlxalq sənədlər çərçivəsində təmin olunacaqdır”.

Bu məntəqənin qurulması Qarabağdakı erməni təxribatlarının qarşısını həmişəlik aldı.

Beləliklə, ərazilərimizin qanunsuz erməni silahlılarından təmizlənməsi prosesi başlandı.

Laçında sərhəd-keçid məntəqəsinin açılması Azərbaycanın öz torpaqları üzərində suverenliyini tezliklə tam təmin edəcəyini və bunun üçün bütün riskləri gözü almışa hazır olduğunu ortaya qoyan ən mühüm hadisə idi. Proseslərin sonrakı gedişi də bunu təsdiqlədi. “Laçın” postu ölkə başçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin mərhələli şəkildə planlaşdırdığı və

zərgər dəqiqliyi ilə həyata keçirdiyi hərbi-strateji gedişlərin növbəti mərhələsinə keçid oldu.

Mövzu ilə bağlı hərbi ekspert Emin Həsənlı “Yeni Müsavat”a danışib. Ekspert qeyd edib ki, 2020-ci ilin 27 sentyabrından başlayan Vətən müharibəsi xalqımız üçün çox əlamətdar hadisələr ortaya çıxartdı: “Vətən müharibəsində Şuşa başda olmaqla, torpaqlarımız azad edildi, Ermənistan atəşkəs imzalamağa məcbur oldu, Kəlbəcəri, Laçını, Ağdamı boşaltdı, ardınca bir neçə qisas əməliyyatı keçirildi. 2023-cü ilin 23 aprelində isə Laçın rayonunda Ermənistanla sərhəddə buraxılış mən-

təqəsi quruldu.

“Laçın” sərhəd-buraxılış məntəqəsinin yaradılması çox böyük tarixi hadisə idi, bu, bütün sərhədlərimizə nəzarət etmək idi. Bu imkan verdi ki, Ermənistanın Qarabağla əlaqəsi tam nəzarətə götürülsün. Məlum olduğu kimi, ermənilər hər zaman oradan separatçılara silahlar daşıyıb, canlı qüvvə gəlib-gedib. Ona görə də bu cür sərhəd-buraxılış məntəqəsinin yaradılmasına böyük ehtiyac var idi və bu məntəqə yaradıldıqdan sonra bir çox məsələlər aydınlaşdı. Ermənilər düşündülər ki, Rusiya sülhməramlıları bölgəyə gəldikdən sonra Ermənistandan Qarabağa rahat silah-sursat daşıya biləcəklər. Amma bu istəkləri baş tutmadı. Azərbaycan Prezidentinin qətiyyətli siyasəti nəticəsində ötən ilin sentyabr ayında bir günlük antiterror tədbirləri həyata keçirildi və bu da dünyə hər tarixində özünəməxsus əməliyyat idi. Əməliyyat nəticəsində bir gündən də az müddətə separatçılar və silahlı terrorçular zərərsizləşdirildi, təslim oldular və onlar bölgəni bütünlükdə tərk etdilər. Bütün bu hadisələr Azərbaycan tarixində çox böyük əhəmiyyətə malikdir, önəmlidir.

Beləliklə, “Laçın” sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması antiterror tədbirlərinə gedən yol üçün, suverenliyimizin tam bərpası üçün çox böyük hadisə idi.

Beynəlxalq təzyiqlərə gəldikdə, Azərbaycan son zamanlar çox ağır beynəlxalq təzyiqlə, xüsusən Avropanın, Amerika-

nın təzyiqləri ilə üz-üzə gəlir. Lakin bütün bu təzyiqlərə sinə gəlib, hərbi məkanında olduğu kimi diplomatik meydanda da böyük qələbələr qazanır”.

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov isə açıqlamasında qeyd edib ki, Laçının Ermənistanla sifir nöqtəsində Azərbaycanın sərhəd-buraxılış məntəqəsinin yaradılması əhəmiyyətli zəncir yaradıb: “Bu, Azərbaycanın sərhədlərinin təhlükəsizliyinin təmini fonunda Qarabağa qeyri-qanuni silah daşınmasındakı təchizat zəncirini dağıtdı. Azərbaycanın isə təhlükəsizlik zəncirindəki həlqələr bərkidi. Sərhəddəki nəzarət rejiminin sərhəd-gömrük prosedurlarına uyğunlaşdırılması artıq Ermənistanın giriş-çıkış məsələlərinə hüquqi nəzarət modelində daşları yerinə oturtdu. Sərhəddə təhlükəsizlik rejiminin hərbi prizmadan kənar əlavə hüquqi əsasları diqqəti Qarabağ iqtisadi rayonundakı separatizmi daşları yerinə oturtdu. Sərhəddə təhlükəsizlik rejiminin hərbi prizmadan kənar əlavə hüquqi əsasları diqqəti Qarabağ iqtisadi rayonundakı separatizmi daşları yerinə oturtdu.

- Nəticədə Azərbaycan antiterror əməliyyatları ilə sürətli nəticə əldə etdi.

Bir sözlə, Laçındakı sərhəd məntəqəsi regionun geosiyasi mənzərəsinin üzərinə əhəmiyyətli təhlükəsizlik çətri qaldırdı”.

□ **Xalidə GƏRAY, “Yeni Müsavat”**

O yanı qaya, bu yanı qaya

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Görək biz iqtisadi-siyasi proseslərimizdə novatorluq edək, yeniliklərə açıq olaq. Hökumətin buna hər cür imkanları var. Hətta düşünürəm Singapur modelini həyata keçirmək artıq mümkündür. YAP qurucularından rəhmətlik Sirus Təbrizlinin o modeldən çox xoş gəlirdi, vaxtaşırı Li Kuan Yu-nun apardığı islahatları misal çəkərdi. Mənə zəng vurub danışardı, indi zəng vurmasın.

Ancaq elə bizim özümüze məxsus, Azərbaycan modeli də qurmaq olar. Örnək üçün, ölkədən pul çıxaranları, oğruları deyil, ölkəyə hansısa üsulla olur-olsun, pul gətirənləri tutmağı dayandırmaqlıq. O cümlədən real pul yaratmağa qadir alimləri niyə saxta pul üstündə tuturuq? Şəffaf, rəqabətli, liberal bazar iqtisadiyyatını bizdən yaxşı kim qurar? Dünyanın hansı tərəfinə getsən, orada bazarları həmyerlilərimiz fırladır. Bu sahədə bizim anadangəlmə qabiliyyətimiz vardır. Təəssüf ki, xaricdə bazar quran oğlanlara ölkə daxilində köşkləşməyə imkan verilmir. Buna son qoyulmalıdır.

Düənən başlıq gördüm, yazmışdılar ki, Azərbaycanda süni intellekt yaratmaq imkanları yoxdur. Deyir bizdə elə gücü olan super kompüterlər yoxdur. Nəyimizə lazımdır axı!? Qoy süni intellekti ağı olmayan ölkələr axtarsın. Bizdə intellektin təbiisi, GMO-suz olanı vardır! Maşallah, akademiklərimiz turp kimidir. Eynşteyndə səhv tapmaq bizdə vurma cədvəli əzbərləmək qədər adi haldır. Tektonik silah kəşf edənlər, dəvə dırnağı ilə xərcəngi, arı penisi ilə kataraktarı, nə bilim, eşşək südü ilə qızılcanı müalicə edənləri də hamınız tanıyırsınız. Dünya səlis məntiqi çözməyə imkan tapmamış, biz artıq qeyri-səlis məntiqin üzərində işləyirdik.

Ancaq bu sahədə biliklərimiz özümüze də xoş gəlmədi, alimə axırda "fındıqbaş" adı qoyduq. Nəyə görə? Çünki milli kökünün unudub süni işlərlə məşğul olmuşdu, soyuducu, paltaryuyan-zad qayırmış. Paltar arvad yumalıdır, o zaman təbii olur. Son illərdə ailə münasibətləri, boşanmalar, qanlı meşet davaları niyə artıb? Çünki arvadlar paltar yumur! Bekar qalıb dodaqlarını böyüdürlər, sonra tik-toka, vatsapa daraşırlar, milli əxlaqımıza uyğun gəlməyən saytlara soxulurlar, nəticə də məlum və məlumdur.

Son günlər toyuq yumurtasının qiymətində inanılmaz endirimlə üzləşirik. Hətta mən dükannda yumurtanın 15 dənesini 1 manata görəndə həyəcədən titrədim, göz yaşlarını saxlamağa çətinlik çəkdim, istər-istəməz satıcı qıza qoşuldum, ağlaşdım, hər gözümdən yumurta boyda qanlı yaşlar axdı. Firsətdən istifadə edərək bizə yaradılan bu şərait üçün əlaqədar orqanlara dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Həmişə tənqid etmək olmaz. Yaxşı işləri görməliyik, yaxşı işlər görənləri də görməliyik. Həyat ağ və qara rənglərdən ibarət deyil, yumurtanın sarısı da var.

İndi, sizcə, yumurtanın ucuzlaşması nəyin təsiridir? Azadlığın. Başqa səbəb yoxdur. Hər bir zəhmətkeşimizə toyuq saxlamağa icazə verilibdir. Heç kim zorla kiminsə evinə girib "nə üçün bu toyuğu burda saxlayırsan" soruşa bilməz. Konstitusiyamızda hər kəsin toyuq-cücə saxlamaq hüququ var.

Bu yaxında bir qahımın heyət evindəydik, hökumət verəndən bir qismət əppəyimizi yedik, axırda qahım süfrəni yığışdıranda ərzaq qalıqlarını ayrıca qaba yığıdı, dedi aparım toyuqların qabağına töküüm, yesinlər. Nağıl dili yüyrek olar, az keçmədi, qahım əlində 2 ədəd yumurta təzədən məclisə varid oldu, qürurla söylədi: "Yeməklərini verdim, onlar da mənə dərhal iki yumurta verdilər". Hamımız mat qaldıq. Bir nəfər dinc sakinin dili qurudu.

Gör nə qədər mükəmməl iqtisadi modeldir! Buradan yemi ver, o yandan yumurta çıxsın. Açıqı, mənə maraq oyanıb, bəlkə uşaqlar evdən qovub onların otağında toyuq saxladım - daha sərfəlidir.

O cümlədən şəhərimizdə toyuq saxlamağa çoxlu, geniş yerlər vardır. Bunlardan saya bilərəm Axundov adına kitabxanani, Bəhramov adına stadionu, nəşriyyatı və sairəni. Kitab oxumağın bizə nə xeyri var? Min ildir kitab oxuyurlar, hələ də bilmirlər toyuq əvvəl yaranıb, yoxsa yumurta. Stadionun otu isə toyuq-cücə yemi kimi faydalıdır. Toyuq ot yeyəndə yumurtasının sarısı daha rəngarəng olurmuş.

Qaldı nəşriyyat, onun da mənası qalmayacaq, çünki mən qəzetçiliyi buraxıb toyuqçuluq işinə girirəm. Mən o binanın daxilində olmuşam, əsl broyler fabriki məkanındır.

Tezliklə 5 qəpiyə yumurta alacaqsınız.

Fransa Azərbaycan-dakı səfiri Ann Buayonu məsləhətləşmələr üçün geri çağırması barədə təfərrüat açıqlamasa da, Parisin bu qərarının arxasında Azərbaycana qarşı qərəzli siyasi xəttin dayandığı şübhə doğurmur.

Azərbaycan İkinci Qarabağ müharibəsində Ermənistan üzərində həlledici hərbi-strateji qələbə qazandıqdan bəri Fransa Azərbaycana qarşı siyasət yürüdür. Paris birtərəfli şəkildə Azərbaycanla münasibətləri pozmağa davam edəcəksə, onda Bakının da güzgü effektiv qərarlar qəbul etmək zərurəti yarana-caq.

Diplomatik müstəvidə adekvat cavab tədbiri mümkündür ki, Bakının masası üzərindədir. Bu, Azərbaycanın Fransadakı səfirinin geri çağırılmasını əhatə edə biləcək qərar ola bilər.

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, deputat Elşən Musayev rəsmi Parisin bu addımını yanlış sayır: "Bu addım heç şübhəsiz ki, Fransanın növbəti yanlışlarından biridir. Amma mövzu üzərində qaranlıq qalan bir məqam da var: Niyə məhz indi? Səbəb? Aydın məsələdir ki, xüsusən də Azərbaycanın müharibədəki qələbəsindən sonra Fransanın bizə münasibəti qeyri-adekvat olub, bu ölkə daim erməni əlinə oynayıb, ədalətsizliyin qarşısına çevrilib. Amma səfir geri çağırmaq adi, sıradan bir icraat deyil. Bunun çox acı nəticələri ola bilər. Təbii ki, Fransa üçün. O anlamda ki, Makron bu gün hakimiyyət başındadır, yaxşı bəs sabah hakimiyyətdən gedəndən sonra necə olacaq? Və ya Fransa dövləti fikir dəyişəsi olsa, Azərbaycana yeni səfirini hansı üzle göndərəcək? Nə deyib göndərəcək? Yeni bütün bunları oturub düşünmək, hesablamaq lazım idi. Görünən isə odur ki, Makron belə incəlikləri, nüansları öz nəzərindən ciddi şəkildə qaçırb, mövzuya yalnız hiss kontekstindən yanaşır və erməni bağlılığına, təəssübkeşliyinə necə aludə olubsa, dövlət maraqlarını tamamilə yadından çıxarıb.

Ona görə də artıq Azərbaycan tərəfi hansı addımları atsa haqlı durumda olacaq. Çünki hər şeyi Fransa başla-yıb, münasibətlərdəki böhranı onlar yaradıb, vəziyyəti bu hala Makronun yürütdüyü yanlış xarici siyasət və seçdiyi uğursuz strategiya gətirib".

Siyasi təhlilçi Sona Əliyeva hesab edir ki, bu addım Fransanın bundan sonra da ölkəmizə qarşı münasibətinin necə olacağını göstəricisidir: "Fransanın Azərbaycandakı səfirinin məsləhətləşmələr adı ilə geri çağırılma-

Fransa səfiri qayıtmazsa... Bakının "güzgü effektiv" addımı

Mümkündür ki, diplomatik müstəvidə adekvat cavab qərarı artıq masadadır

sının səbəbi Parisin Bakıya qarşı bundan sonra sərgiləyəcəyi münasibətlərin yeni konturlarını müəyyənləşdirməkdir. Çox güman ki, Ann Buayon Bakıya yeni "yol xəritəsi" ilə qayıdacaq. Şübhəsiz ki, Fransanın Azərbaycana qarşı son aylardakı münasibətinin arxasında erməni lobbisinin maraqları və maliyyəsi dayanır. Fikrimcə, Fransa Azərbaycana qarşı bundan sonra daha sərt addımlar atmağa çalışacaq. Çünki Makron hakimiyyətinin əsas maliyyə donoru məhz Marseldəki erməni lobbisidir. Prezident Makronun bütün seçki marafonunu erməni iş adamları maliyyələşdirib. Hazırkı prezident isə ermənilərə borcunu məhz Azərbaycana təzyiqlər vasitəsilə qaytarır. Üstəlik, Fransa Azərbaycanın Rusiya ilə yaxınlaşmasını istəmir.

Rusiyaya qarşı Gürcüstan və Ermənistan üzərindən basqılar həyata keçirən Qərb bu dəfə regionda müstəqil siyasət yürüdən yeganə ölkəyə - Azərbaycana qarşı barmaq silkeləməyə çalışır. Amma Azərbaycan Ermənistan və Gürcüstan deyil, bizim bəslənilsi siyasi kursumuz var. Bizimlə bərabər tərəfli qaydada əməkdaşlıq etmək istəyənlərə qapımız açıqdır. Fransa yaxşı anlayır ki, Gürcüstan və Ermənistanda at oynatmaqla Cənubi Qafqazda söz sahibi olmaq mümkün deyil. Çünki regionun açar və kilid ölkəsi məhz Azərbaycandır. Bundan başqa, Fransa Böyük Britaniyanı bölgədən sıxışdırıb çıxarmaq istəyir ki, Bakı neftinə təkbaşına yön verə bilsin.

Parisin uzun illərdir belə bir planı var. Fikrimcə, bunun əksi baş verə bilər və "Total" şirkətinin Azərbaycandakı fəaliyyəti dondurula bilər. Fransa Azərbaycanı Ermənistan və Gürcüstanla müqayisə edir, tərəzinin eyni gözünə qoyur. Ona görə də Bakıya təzyiqləri artırmağa çalışırlar. Amma onların məkrli planları baş tutmayacaq".

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı isə Azərbaycan tərəfini də analoji addımata biləcəyini vurğuladı: "Fransa prezidenti Emmanuel Makron Azərbaycana qarşı qərəzli addımlar atdı və cavabını da aldı. Deyərdim ki, Azərbaycandan bu əks reaksiyanı gözləməyirdi. Eyni zamanda Avropa dövlətlərinin onu burada müdafiə edəcəyini gözləyirdi, amma bu da olmadı. Özünü ermənipərəst, ermənilərə yaxın göstərmək istəyirdi. Bununla müəyyən dividendlər əl-əlməyə çalışırdı. Niyət isə aydın idi. Regiona girmək istəyirdi. Regiona girmək istəyirdi. Amma bu yanlış siyasət səbəbindən neinki regiona girmək, region dövlətləri ilə münasibətlərini yaxşılaşdırmaq imkanlarını da itirdi. Azərbaycan Fransaya əks zərbələr vurdu. Ölkə daxilindəki Fransa liseyi bağlandı, Fransa şirkətlərinə müəyyən məhdudiyyətlər qoyuldu. Eyni zamanda Azərbaycan xaricdə Fransanın neomüstəmləkə siyasətinə qarşı konkret addımlar həyata keçirdi, konfranslar təşkil etdi. Müəyyən nəticələr də əldə olundu. Yeni Kaledoniyada proseslər başlayıb, Azərbaycanla əlaqələr saxlanılır. Digər yerlərdə də Fransaya qarşı

hərəkətlər başlayır və Azərbaycana rəğbət göstərilir. Azərbaycan da bu hərəkətlərə dəstək verir. Səfiri geri çağırmaqla növbəti yanlış addımlarını atdı. Ola bilər ki, müəyyən proseslər gedir və bununla müəyyən nəticələrə nail olmaq istəyir. Amma nəticə qazanma bilmir. O, Azərbaycanı təcrid etmək istəyirdi, amma Azərbaycan onu təcrid etdi. Azərbaycanın bu gün Rusiya ilə normal münasibətləri var. Eyni zamanda Almaniya ilə yaxın münasibətlərə maliklik. Bilirsiniz ki, yaxınlarda ölkə rəhbərinin Almaniya səfəri olacaq. Amerika ilə normal münasibətlərimiz var. Yeni regionda ölkəmizin mövqeyi qəbul olunur. Fransa tam şəkildə bu proseslərdən təcrid olunub. Azərbaycan daxilində Parisin bu siyasətinə qarşı ciddi etiraz var. Böyük ehtimalla Azərbaycan səfirini geri çağırmaq addımını atacaq. Fransa dayanmasa, həyata keçirdiyimiz addımlardan nəticə çıxarmasa, növbəti addım kimi səfirin geri çağırılması ola bilər. Azərbaycanın keçmiş xarici işlər nazirinin dediyi kimi, səfiri geri çağırmaq ola bilər, amma ciddi əsas getirilməlidir. Nə üçün geri çağırırsınız, nə üçün də indi Azərbaycana qaytarırsınız? Baxın, bu suallara cavab verməli olacaqlar. O sualın qarşısında Makron bir daha özünü pis vəziyyətdə qoymuş olacaq. Azərbaycan yəqin ki, o istiqamətdə düşünür. Ola bilər ki, bu addımı atmasın. Atarsa da, bu öz effektiv mütəlacı verəcək".

□ **Cavanşir ABBASLI**
 "Yeni Müsavat"

Rusiya dövlət başçısı Vladimir Putinlə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin görüşündə aprelin 22-də baş tutan görüşündə əsas müzakirə mövzularından biri regional təhlükəsizliklə bağlı olub.

“Şübhəsiz ki, biz regionda təhlükəsizliyin təmin olunması nöqtəyi-nəzərindən vəziyyətlə bağlı müzakirələr aparacağıq. Burada çoxsaylı suallar var və onlar çox həssas məsələlərdir”, - deyərək Rusiya dövlət başçısı bildirib. Prezident İlham Əliyev də deyib ki, Rusiya Qafqazda və daha geniş coğrafiyada regional təhlükəsizlik üzrə əsas ölkədir: “Ölkələrimiz arasında əməkdaşlıqdan, qarşılıqlı fəaliyyətdən çox şey asılıdır. Biz qarşılıqlı fəaliyyət və qarşılıqlı maraqlar ruhunda etimad tədbirlərinin, əməkdaşlığın, qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmləndirilməsinə və bütün məsələlərin nizamlanmasına çalışırıq”.

“Kommersant” nəşri iki prezidentin 2024-cü ildə yenidən dövlət başçısı seçildikdən sonra ilk üz-üzə təması olduğuna diqqət çəkib. Nəşr yazır ki, Rusiya və Azərbaycanda yeni siyasi mərhələ başlayandan sonra iki lider arasında şəxsi təmaslara tez bir zamanda başlamaq zərurətini Cənubi Qafqazda dəyişən vəziyyət dikte edir: “Bu vəziyyət qeyri-sabit görünür və rəqabət aparan oyunçuların - bir tərəfdən Rusiyanın, digər tərəfdən isə Qərbin iştirakı ilə regionun inkişafı və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün bir neçə alternativ ssenarilər ortaya qoyur”. “İki lider xarici təhlükəyə qarşı birgə cavab axtarır”, - deyərək nəşr təhlilində yazır. Aydındır ki, hər iki dövlətin əsas narahatlığı regionda artan xarici təhlükələrdir.

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin Putinlə görüşündə müzakirə edilən məsələlər dövlətlərarası münasibətlərin hər iki prezidentin siyasi iradəsinə uyğun inkişafını göstərdi: “Azərbaycanla Rusiyanın qarşılıqlı əlaqələri çoxşaxəlidir, eyni zamanda bu əlaqələrdə siyasi münasibətlər mühüm yer tutur. Siyasi münasibətlər sferasına isə

Moskva görüşündə ən mühüm müzakirə - regional təhlükəsizlik...

Rusiya prezidenti “çoxsaylı suallar və həssas məsələlər” deyəndə nələri nəzərdə tuturdu?

xüsusilə regional təhlükəsizlik məsələləri aiddir. Uzun illər Azərbaycan və Rusiyanın vahid ittifaqda yer alması ölkələrimiz arasında münasibətlərin özünəməxsus xarakterini formalaşdırıb. Buraya bir çox mühüm komponentlər daxildir. Əlaqələrimiz müstəqillik illərində daha da inkişaf edib. Müstəqil Azərbaycan və Rusiya arasında diplomatik əlaqələr bilirsəniz ki, 1992-ci il aprelin 4-də qurulub. 1992-ci il sentyabrın 25-də Rusiyanın Azərbaycanda səfirliyi fəaliyyətə başlayıb. İlk vaxtlar əlaqələr arzuolunan və hər iki dövlətin maraqlarına heç də tam cavab verməyən səviyyədə olsa da Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra ölkələrimiz arasında münasibətlərin ən yüksək səviyyədə inkişaf etdirilməsinə başlanılıb. İkitərəfli münasibətlərin hüquqi bazasını təşkil edən əsas sənəd Rusiya ilə Azərbaycan arasında 1997-ci il iyulun 3-də imzalanan “Dostluq,

əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında Müqavilə”dir. Bu sənəd Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində inkişafını nümayiş etdirib.

Cənab İlham Əliyevin 2003-cü ildə hakimiyyətə gəlməsindən sonra Rusiya-Azərbaycan münasibətlərində dostluq-əməkdaşlıq əlaqələri daha da dərinləşmə xətti götürüb. Prezident İlham Əliyev Rusiya ilə ikitərəfli əlaqələrin genişləndirilməsini vacib amil kimi diqqət mərkəzində saxlayır”.

Deputat vurğuladı ki, Azərbaycan-Rusiya əlaqələrində regional təhlükəsizlik məsələləri həmişə aktualdır. Bu əlaqələr regionda sabitliyin təminatında, bölgəyə aid olmayan güclərin yersiz və təhlükə yarada bilən müdaxilələrinin qarşısının alınmasında bütün regionun marağı baxımdan da mühüm əhəmiyyət kəsb edir: “Rusiya Qafqazda və daha geniş coğrafiyada regional təhlükəsizlik üzrə əsas ölkədir. Azərbaycan bu amili nəzərə

alır. Ölkələrimiz arasında əməkdaşlıqdan, qarşılıqlı fəaliyyətdən çox şey asılıdır. Azərbaycan qarşılıqlı fəaliyyət və qarşılıqlı maraqlar ruhunda etimad tədbirlərinin, əməkdaşlığın, qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmləndirilməsinə və bütün məsələlərin nizamlanmasına çalışır. Bu istiqamətdə uğurlar mövcuddur. 2022-ci il fevralın 22-də Moskvada Azərbaycan və Rusiya prezidentləri tərəfindən imzalanan “Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında” Bəyannamə xalqlarımız arasında tarixi dostluq və mehriban qonşuluq ənənələrinə, dərin mədəni və humanitar əlaqələrə əsaslanaraq, dövlətlərarası münasibətlərimizi keyfiyyətə yeni - müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırıb. Əlaqələrimiz artıq həm də bu bəyannaməyə əsaslanaraq qurulur. Siyasi münasibətlərin ən yüksək səviyyədə inkişaf etdirilməsi iqtisadi münasibətlərin genişləndirilməsinə də müsbət təsirini göstərir”.

Deputat Musa Qasımlı işə bildirdi ki, görüşün Rusiya və bir sıra ölkələr üçün böyük strateji əhəmiyyət daşıyan Baykal-Amur magistralının açılışının 50 illiyinə tən gəlməsi təsadüfi deyildi: “Hələ XX əsrin 20-ci illərinin sonlarından sovet dövləti BAM-ın tikintisinə nə qədər çalışmışdysa, hətta dustaqları bu işə cəlb etmişdisə, on minlərlə insan bu yolda həyatlarını itirmişdilərse də nəticə hasil olmamışdı. Ümumittifaq işi adlandırılan bu iş yalnız Sov. İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü, SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında başa çatdırılmışdı.

İkincisi, ölkələrimiz arasında münasibətlərin maddi təməlləri olan ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq artır. Məlum olduğu kimi, beynəlxalq münasibətlərdə bir çox dövlətlər sənədlər imzalaya, bəyanat verə bilirlər, amma münasibətlərin maddi təməlləri möhkəm deyilsə, onun baş verə biləcək böhranlı anlarda qırılma ehtimalı yüksəkdir. Üçüncüsü, re-

gional təhlükəsizlik məsələləri Azərbaycan və Rusiya arasında münasibətlərdə xüsusi yer tutur. Xırdalığına getmədən deyək ki, artıq iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafına mane olan və ya ola biləcək prinsiplə amillər - vaxtilə işğalçıya yardım edilməsi, qoşunların ərazimizdə olması və s. aradan qaldırılıb. Cənab Prezidentimizin söylədiyi aşağıdakı fikirlər əməkdaşlığımızın səviyyəsini və Azərbaycanın region, dünya siyasətində rolunun artdığını göstərir: “Regional təhlükəsizlik məsələləri həmişə bizim görüşümüzün gündəliyindədir. Biz həmçinin şadiq ki, onlar öz həllini tapır. Rusiya Qafqazda və daha geniş coğrafiyada regional təhlükəsizlik üzrə əsas ölkədir. Ölkələrimiz arasında əməkdaşlıqdan, qarşılıqlı fəaliyyətdən çox şey asılıdır”. Prezidentin bu fikirləri də təsdiq edir ki, Vladimir Putinlə görüşdə əsas müzakirə edilən məsələlərdən biri məhz regional təhlükəsizlik məsələsi olub.

Rusiya prezidenti də görüşün mediaya açıq olan hissəsində dedi ki, regionda təhlükəsizliyin təmin edilməsi ilə bağlı vəziyyətdən də danısaçağıq. Putin fikrinə davam edərək onu da söylədi ki, bir çox məsələlər var, onlar olduqca həssasdır. Rusiya lideri Azərbaycan Prezidenti ilə bu görüşdə həmin həssas məsələlərin də hər birinin müzakirə ediləcəyini öncədən bəyan etdi. Bununla bir daha dünya gördü ki, regionun təhlükəsizlik məsələləri, regionun taleyi ilə bağlı ən həssas məsələlər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə müzakirə edilir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Milli Məclisin 23 aprel iclası spiker Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə keçirildi. Cari məsələlər zamanı çıxış edən deputat Kamran Bayramov Qazaxın kəndlərinin azad olunmasından danışaraq bildirdi ki, Tavuş vilayətində revanşistlər nə qədər həyasızlıq etsələr də, Azərbaycan istəyinə nail olub.

Komitə sədri Siyavuş Novruzov Azərbaycana qarşı ikili standartlarla çıxış edən mərkəzlərdən bəhs etdi. Bildirdi ki, zamanında Azərbaycana qarşı soyqırımların, müharibə cinayətlərinin törədilməsinə reaksiya verməyən, AŞ PA-da çıxış edərək Xocalı soyqırımında iştirakını fəxrle bəyan, cinayətlərini etiraf edən Ermənistan prezidentinə qarşı hər hansı tədbir görməyən "demokratiya" paytaxtları bu gün də ənənəvi mövqedəirlər.

Deputat Razi Nurullayev dedi ki, səhiyyə siyasətində ciddi axsamalar var: "Birincisi, Səhiyyə Nazirliyi və TƏBİB arasında konkret və ikili yanaşmaya heç bir əsas verməyən vəzifə və səlahiyyət bölgüsü təxirəsalınmadan həyata keçirilməlidir. İkincisi, Azərbaycanın bütün bölgələri üzrə səhiyyə siyasəti müəyyənəlməlidir ki, ona görə də səhiyyə xidmətləri göstərsin. Yas məclislərində olan zaman şahidlik edərim ki, bəzi yerlərdə ürək, bəzi yerlərdə onkoloji, bəzi yerlərdə şəkər və buna bənzər xəstəliklər üstünlük təşkil edir. Bunlar araşdırırmı? Səbəblər nədir? Ətraf mühitə, suya, ərzaq məhsullarına, yaxud hansısa sənaye obyektlərinə və sairə. Üç dəqiqə ərzində çox az şeyi deyə bilərəm. Amma deyiləsi və danışılasi məsələlər həddindən artıq çoxdur. İstərdim ki, xanım sədr, məsləhət bilsəniz, məhz ölkəmizin səhiyyə siyasəti ilə bağlı ictimai dinləmə olsun. Çox vacibdir, ümid edirəm ki, hörmətli Əhliman müəllim bunu daha yaxşı əsaslandırır bilər".

Deputat Qüdrət Həsənquliyev dedi ki, vaxtilə Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Qarabağ hərəkətindən yarananda qarşısına iki əsas məqsəd qoymuşdu: "Birincisi, ölkənin ərazi bütövlüyünü təmin etmək, ikincisi isə müstəqilliyə nail olmaq. Biz, müstəqilliyə nail olsa da Qarabağ üzərində Azərbaycanın dövlət suverenliyini bərpa edə bilmədik. Bu missiyanı Yeni Azərbaycan Partiyası yerinə yetirdi. Ona görə, əlbəttə, Yeni Azərbaycan Partiyasına mən öz təşəkkürümü və minnətdarlığımı bildirirəm". **Daha sonra depu-**

Milli Məclisdə narkotik bəlasından danışıldı

Deputat deyir ki, səhiyyə siyasətində ciddi axsamalar var və bu mövzuda ictimai dinləmələr keçirilməlidir

tat sədrə xitabən bildirdi: "Onu da qeyd etməyi özümə borc bilirəm ki, biz bu parlament tribunasından növbəti dəfə Ermənistan müraciət eləməliyik ki, onlar Azərbaycana qarşı düşmənçilik siyasətinə son qoymalıdırlar. Naxçıvana gediş-gəlişi təmin eləməlidirlər. Bu ölkənin gələcəyi Azərbaycanla, qardaş Türkiyə ilə dostluqdan, kommunikasiya xətlərindən keçir. Bölgənin gələcək inkişafı və Ermənistanın bir dövlət kimi mövcudluğu, əmin-amanlıq içərisində yaşaması qonşuları ilə normal münasibətlər qurmasından keçir. Ermənistan xalqı, Ermənistan siyasi rəhbərliyi bunu nə qədər tez başa düşsə bu, bölgənin inkişafına bir o qədər böyük təkan vermiş olacaqdır". **Q.Həsənquliyev cənub qonşumuzla bağlı da fikirlərini açıqladı:** "Mən eyni zamanda düşünürəm ki, bu gün buradan həm də qonşu, müəyyən mənada da bizim ilə az qala əhalisinin yarısı Azərbaycan türkləri olduğu üçün türk dövləti saydığımız İran İslam Respublikası da Azərbaycana münasibətdə öz siyasətini dəyişməlidir. Onların rəsmiləri, səfirləri Azərbaycan xalqını qıcıqlandıran, münasibətlərimizə zərər verən açıqlamalardan çəkinməlidir. Necə ki, Ermənistanın Azərbaycana münasibətdə yürütdüyü düşmənçilik siyasəti heç bir nəticə vermədi, İranın da Azərbaycana münasibətdə yürütdüyü bu bəzi hallarda təzyiq, bəzən gözəndənsalma, daxilimizdəki ayrı-ayrı qruplardan istifadə etmək məqsədilə müəyyən təxribatlar törətmək cəhdləri də heç bir nəticə verməyəcək. Ona görə İran da nə qədər tez düz yola qayıtsa, bir o qədər yaxşıdır".

Bunu komitə sədri Zahid Oruc söylədi. Deputat bildirdi ki, elə Rusiya-Ukrayna müharibəsində hər kənd uğrunda həyatını itirən minlərlə insanı gördükdə Ağdam, Kəlbəcər, Ləçin, Zabux, Sus, o cümlədən 4 kənd üçün verilən şəhidlərimiz üzərindən

hesablayanda Qələbəmin dəyəri daha böyük görünür: "Rus dilində məşhur bir ifadə var - "sobiratel zemel". Dilimizdə qarşılığı ona görə yoxdur ki, onu qazanan rəhbərimiz olmayıb. İndi sərhəd xətlərini ordunun və diplomatiyanın gücü ilə yenidən çəkən, Rəsulzadənin, Nərimanovun, Bağirovun yarımçıq qalan arzularını gerçəkləşdirən lider məhz "sobiratel zemeldir!" Torpaqları toplayanda millət də, dövlət də böyüyür. Prezident dünən kollektiv Qərblə savaşan Putinə onun 1960 nəfərlik ordusundan çox, məhz Azərbaycanın global fitvalara qoşulmadan, forpost olmadan, Bakıdan Moskvaya zərbə vurulmayacağına zəmanət verir. Ən böyük sülhməramlı da Odur - bizim liderdir! "Qarabağ işğal olunub" deyən Avropa Parlamenti, Fransadan fərqli olaraq, 19 aprel razılaşması Qərbin əleyhimizə apardığı etnik təmizləmə və ilhaq kampaniyasına da zərbə vurur, "Azərbaycanın Ermənistanla hücum edəcəyi"ne dair son 6 ayda tirajlanan dezinformasiyaları alt-üst edir. Ona görə sazişi BMT Baş katibi, ABŞ dövlət katibi, Avropa İttifaqının rəhbərləri və onlarla ölkənin xarici siyasət idarəsi də alqışlamalı oldu".

Daha sonra gündəlikdəki məsələlərin müzakirəsinə keçildi. Azərbaycanla

Türkiyə arasında gəlişlərə görə ikiqat vergitutma aradan qaldırılacaq. Bu, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında gəlişlərə görə vergilərə münasibətdə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması və vergidən yayınmanın qarşısının alınması haqqında Saziş" in təsdiq edilməsi barədə" qanun layihəsində əksini tapıb. Müzakirələrdən sonra qanun layihəsi səs verməyə çıxarılarq bir oxunuşda qəbul edildi.

"Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" qanun layihəsinin ikinci oxunuşda müzakirəsi keçirildi.

Deputat Qüdrət Həsənquliyev layihə barədə danışarkən bir sıra məsələlərə diqqət çəkdi: "Qaradağda dənizdə layihə üçün Dünya Bankından 1 milyard pul götürüldü, faktiki olaraq bu pul dağıdıldı. Qaradağda dənizdə olan yarımçıq tikinti göz dağı kimi orada qalır". **Q.Həsənquliyev bildirdi ki, dövlətin payı olan bankların və fondların bu cür layihələri maliyyələşdirməsinə qadağa qoyulmalıdır:** "Bu sənəd təsdiq olunandan sonra müəyyən icra hakimiyyəti orqanlarının ekspertiza aparılması üçün razılığı olmalıdır. Bunun maliyyə sənədləri və smeta xərcləri layihədə qeyd olunsun, yaxşı olar. Tünlə bağlı qanunda, məsələn, 34 milyon həddi qoyur. Bu, inhisarçılıq yaradır, amma bu hədd "Xəzər dənizinin Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" qanun layihəsində qoyulmalıdır. Çünki bu meqa-layihədir, böyük ada yaradılır". Deputat sahibkarın vəsaiti hesabına dənizdə ada yaradılmasının ardınca həmin əmlakın dövlət nəzarətinə keçirilməsini doğru saymadı. Bildirdi ki, bu, məntiqli de-

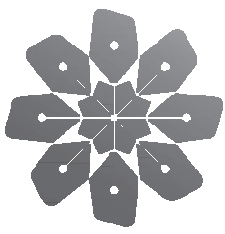
yil.

Deputat Fəzail Ağamalı vətəndaş nikahından danışdı. Bildirdi ki, vətəndaş nikahı Avropadan Azərbaycana keçib: "Avropada, araşdırmalara görə, vətəndaş nikahı azalır. Amma Azərbaycanda vətəndaş nikahı getdikcə artır. Son 10 ildə vətəndaş nikahından doğulan uşaqların sayı şəhərlərdə 3 dəfə, kənd və rayonlarda isə 6 dəfəyə qədər artıb". Deputat həmçinin vətəndaş nikahının insanlara yaratdığı çətinliklərdən danışdı.

Spiker Sahibə Qafarova isə "vətəndaş nikahı qanunsuzdur. Kişi də, qadın da bunu bilir. Ona görə də vətəndaş nikahına girməsinlər", deyərək reaksiyasını bildirdi.

"Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövriyyəsi qadağan edilmiş, məhdudlaşdırılmış və nəzarət edilən narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisində idxalına, ixracına, tranzit nəql edilməsinə və istehsalına lisenziya tələb olunan prekursorların siyahıları"nda "təklif edilən dəyişikliklərin müzakirəsi zamanı çıxış edən parlamentin Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov dedi ki, bu gün bütün cəmiyyəti narahat edən məsələ narkotikdir. O bildirdi ki, narkotik artıq məktəblərə yol tapıb: "Bu insanların müalicəsi üçün dispanserlər yoxdur. Bir dispanser var idi, onun da rəhbərliyi korrupsiya üstündə məsuliyyətə cəlb edildi. "İran vətəndaşından almışam" ifadəsi artıq mövcuddur. Kimdir bizim ölkəni zəhərləyən, İran vətəndaşı kimdir? Narkotiklə mübarizəni ciddiləşdirməliyik. Bu problem hər bir şəxsin qarşısını döyə bilər. Azərbaycanın milli mentalitetinə zidd olan və Azərbaycan uşaqlarının gələcəyini məhv edən bu sistemə son qoyaq".

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış"

Qarabağa "Böyük Qayıdış" proqramı çərçivəsində məcburi köçkünlərin öz dədə-baba yurdlarına geri dönüşləri davam edir. Bu proses çərçivəsində aprelin 22-də növbəti köç karvanı Füzuli şəhərinə yola salındı. Bununla da Füzuli şəhərinə 705 ailənin (2689 nəfər) yerləşdirilməsi təmin olunacaqdır.

Qeyd edək ki, işğaldan azad edilmiş digər yaşayış məntəqələri kimi, Füzuli şəhərinin bərpası da tarixi ənənələr və müasir tələblərə uyğun olaraq həyata keçirilir. Nazirlər Kabineti "Füzuli şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planı"nı təsdiqləyib. Həmin dövrədə Füzuli şəhərində 50 min vətəndaşımızın məskunlaşması nəzərdə tutulub. Yenidən qurulan Füzuli işğaldan əvvəlki şəhərlə müqayisədə daha geniş ərazini əhatə edəcək. Növbəti 20 ildə işə əhəlinin sayının 1993-cü ilə müqayisədə 2.5 dəfə artacaq və hava limanı da daxil olmaqla, Füzuli şəhərinin 1936 hektar əraziyə malik olacaqdır.

Eyni zamanda hökumət "Böyük Qayıdış" prosesi çərçivəsində Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonla-

rında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti publik hüquqi şəxsin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı tapşırıqlar verib.

Bu, Nazirlər Kabinetinin "Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxsin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 1 aprel tarixli 25 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi barədə" sərəncamında əksini tapıb.

Sərəncama əsasən, Ədliyyə Nazirliyi Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti və icra prosesində müəyyən ediləcək digər aidiyyəti dövlət orqanları (dövlətin hüquqi şəxsləri) ilə razılaşdır-

Böyük Qayıdış

ÜSAVAT
N 69 (8442) 24 aprel 2024

"Böyük Qayıdış" dövlətin qüdrətini sübut etdi

Vüqar İsgəndərov: "Güclü Azərbaycan işğaldan azad etdiyi ərazilərdə böyük işlər görməkdədir"

maqla, Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının "Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxsin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" fərmana uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflə-

sinde Azərbaycanın çox böyük işlər gördüyünü qeyd etdi: "Dünyanın çalxalandığı, siyasi, iqtisadi kataklizmlərin baş verdiyi dövrdə sözün əsl mənasında güclü Azərbaycan işğaldan azad etdiyi ərazilərdə böyük işlər görməkdədir. Bu prosesdə əsas

məsələ odur ki, bunların hər birini, yeni bərpa-quruculuq işlərini, minatəmizləmə mərhələsini Azərbaycan öz gücünə edir. Burada siyasi iradə, iqtisadi potensial və insan resursları öz rolunu oynayır. Yeni şəhərlər, kəndlər salınır. Dünyada analoqu olmayan formada "Ağıllı kənd" layihəsi icra olunur. Bu gün də gün-gündən abadlaşan, çiçəklənən Füzuliyə növbəti köç karvanının gəldiyinin şahidi olmaqda yoxdur. Artıq demək olar ki, Bakı şəhəri və respublikanın müxtəlif rayonlarında məskunlaşan füzulililər sevinclə, qürurla öz dədə-baba yurdlarına daim yaşamaq üçün dönrülər. Sözün həqiqi mənasında, uzun illər həsrət qaldığımız zəfəri, tənənəni bu proseslə bir daha yaşayırdıq. Təbii ki, bu proses uzunmüddətdir. Burada əsas olan ölkəmizin bu məsələdə siyasi iradəsinin ən yüksək səviyyədə olmasıdır. "Böyük Qayıdış" konsepsiyası bir daha ölkəmizin gücünü, qüdrətini sübut etdi. İqtisadi çöküşün yaşandığı, təhdidlərin artdığı dövrdə ölkəmizdə bu işlərin uğurla aparılması və orada insanlarımızın daimi yaşayacağına olan tam əminlik böyük uğurdur. Bunun dilə ifadə olunması belə çətinidir. İnsanlarımızın azad edilmiş ərazilərdə azad və fərvan yaşamaları üçün hökumət əlindən gələn nə varsa edir. "Böyük Qayıdış"ın başa gatacağı günü hər kəs səbirsizliklə gözləyir".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Cavanşir ABBASLI

"Başkənd məsələsi" sülh sazişindən sonraya qaldı - səbəblər

Sovet hakimiyyətinin ilk illərində Azərbaycanın razılığı olmadan Ermənistanla verilən kəndlə bağlı hüquqi prosedur necə olacaqdır?

İlk dəfə olaraq Ermənistan rəhbərliyi 1992-ci ildə Azərbaycan Ordusu və hərbiçilər tərəfindən nəzarətə götürülmüş Başkənd (Artsvaşen) kəndinin ərazisinin bu ölkəyə qaytarılmasından danışmağa başlayıb.

Bu barədə baş nazir Nikol Paşinyan jurnalistlərlə söhbətində bildirib. Onun sözlərinə görə, "Artsvaşen Ermənistanın suveren ərazisinin bir hissəsidir və onlar bu məsələ ilə məşğul olmaq barədə razılığa gəliblər".

Paşinyanın danışığının dan belə çıxır ki, Bakı kəndin Ermənistanla verilməsinə razı olmayıb. (mənbə: "Turan") "Bilirsiniz ki, Ermənistan bu məsələdən imtina edə bilməz, çünki Artsvaşen bizim ölkəmizin suveren ərazisinin bir hissəsidir. Biz eksklavın mövcudluğunu de-yure əsaslandırmaq niyyətindəyik. Artsvaşen demarkasiya prosesindədir və Ermənistan hökumətinin belə əsaslandırması var, bundan sonra Artsvaşen ətrafında demarkasiya prosesi həyata keçiriləcək, görək, hansı qərarlar olacaqdır".

O, Bakı ilə danışılarda razılaşdırılmış mühüm vəziyyəti açıqlayıb. Baş nazirin sözlərinə görə, mübahisəli kəndin qaytarılmasının Bakı tərəfindən təsdiqindən əvvəl ilkin tədbir kimi dörd kəndin demarkasiya həyata keçirilir.

Sovet dövründə Ermənistan SSR-in Azərbaycan SSR ərazisindəki anklavı olan Başkənd kəndi hazırda Gədəbəy rayonuna aiddir. Kəndin mənsubluğunu mübahisələndirən Ermənistanın inzibati-ərazi bölgüsünə görə, Başkənd Ermənistanın Geqarkunik vilayətinə məxsusdur. Başkənd anklav (eksklav) ərazilərdən ən böyük kənddir (40 km.)

Anklavlar məsələsi sərhəd kəndləri məsələsindən fərqlidir, sülh müqaviləsi imzalanmayana qədər bu anklavlarla normal kommunikasiya qurmaq mümkün deyil. Əgər sabah Ermənistan hökuməti anklavların da geri qaytdığını bəyan edib onları təmizləsə, o zaman Azərbaycan bu kəndlərə birbaşa çıxışı olmadığı üçün hələ də onlardan istifadə edə bilməyəcək.

Ekspertlərə görə, bu məsələnin hərtərəfli həllinə ehtiyac var ki, yalnız sülh müqaviləsi imzalandıqdan sonra münasibətlərin ümumi konfigurasiyası çərçivəsində həyata keçirilə bilər. Erməni ekspertlər anklavların bərabər mübadiləsinə də istisna etmir. Anklavlar mövzusunda ermənilərlə anlaşmaq üçün daha uzun zaman lazım ola bilər.

AĞ Partiya başqanının müşaviri, siyasi şərhçi Azər Hüseynov Başkəndin Ermənistanla verilməsinin mümkünsüz olduğunu söylədi: "İstər Başkənd əməliyyatında, istərsə də Qazax torpaqlarında xalqımızın igid övladlarının qanı var. O ki qaldı ərazilərin qaytarılması və ya mübadiləsi məsələsinə, bütün bunlar dərin analiz tələb edir. Bunun üçün çox böyük ehtimal ki, bütün strukturları ilə Azərbaycan dövləti analitik bir fəaliyyətə başlayacaqdır. Nədir bu fəaliyyət? Qazağın digər kəndləri də geri qaytarılarsa, onların dövlət üçün iqtisadi, geosiyasi, hərbi, tranzit, insani əhəmiyyəti Başkənddən yüksək olarsa, gələ-

cəkdə bu və ya digər formada ərazilərin qarşılıqlı təhvil verilməsi ehtimalından danışmaq olar. Ancaq bunun tam əksinə, Başkənd dərin hərtərəfli analiz nəticəsində Azərbaycan dövləti üçün daha önəmli olarsa, daha böyük geosiyasi mənfəətlər səbəbi ilə Ermənistanla verilməz. Amma burada tələsik fikirlər bildirmək lazım deyil. Bir də burada daha bir variant ərazilərin mübadiləsidir. Amma necə? Lakin bu da Qazax camaatının öz torpaqlarına gedə bilməməsi anlamını daşıyır. Çünki onsuz da strateji perspektivdə Azərbaycan Qərbi Azərbaycandan qovulmuş insanlarımızın da öz yurdlarına qayıdacağını dilə gətirir. Eyni

zamanda hətta ərazi mübadiləsi baş verərsə, bu, Azərbaycanın demografik olaraq tarixi bölgələrə dönməməsi anlamına gəlmir. Onsuz da bir zaman gələcək ki, Azərbaycan Qərbi Azərbaycana da Qazağın indi dörd kəndinə qayıdacaq kimi qayıdacaq. Amma bu, iqtisadi resurslarla olacaq. Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə genişlənməsinin həyata keçirilməsi hesab edirəm ki, çox güman strateji perspektiv addımlar icrasında var. Məhz bu səbəblərdən Qazağın digər kəndləri və Başkənd məsələsinə də baxmaq lazımdır. Çünki Azərbaycan Başkəndi Allahın izni ilə şəhid və qazilərin əməyi ilə azad edib. Onun üçün Başkənd məsələsinin dövlətin və xalqın əli mənfəətləri çərçivəsində nizamlanacağını düşünürəm".

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov Başkəndin, ümumiyyətlə, anklav olmadığını bildirdi: "Ermənistanın Azərbaycanın ərazisində heç bir anklavı yoxdur. İrəvanın iddia etdiyi Başkənd Azərbaycan torpağıdır. Ermənilər Rusiyanın əli ilə torpaqlarımızı zaman-zaman və hissə-hissə zəbt ediblər. Başkənd Sovet hakimiyyətinin ilk illərində Azərbaycanın razılığı və fikri öyrənilmədən Mərkəzi Komitə tərəfindən Ermənistanla hədiyyə verilib. Sonrakı illərdə oradan əsl sahibləri, yeni azərbaycanlılar köçürülərək ermənilər yerləşdirilib. 1978-ci ildə Azərbaycan-türk izini itirmək üçün digər qədim tarixi adları dəyişdirdikləri kimi Başkəndin də adını dəyişdirərək Artsvaşen qoyublar. Başkənd strateji mövqeyinə görə də çox əlve-

rişli yerdə yerləşir. Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı erməni işğalçıları buradan Gədəbəyin və Tovuzdan bir çox kəndlərinə atəş altında saxlayırdılar. Qəhrəman gədəbəylilərin şücaəti və Məzahir Rüstəmovun şücaəti, polkovnik Cahangir Rüstəmovun sərkərdəlik bacarığı nəticəsində erməni silahlıların qan yuvasına çevrilməsi Başkənd azad olunub həqiqi sahiblərinə qaytarılıb.

Ermənistanın baş naziri təkəzə Başkəndi iddia etmir. Paşinyanın iştahası daha böyükdür. Onun uydurduğu 31 kənd də guya Azərbaycanın nəzarətindədir və qaytarılmalıdır. Mən Başkəndin Ermənistanın anklavı olaraq danışılmasını masasında müzakirələrdən rəsmi Bakı tərəfindən imtina edilməsini təqdirəlayiq sayıram. Ümumiyyətlə, mövqeyim ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın bir qarış torpağı müzakirə predmeti olmamalıdır. Ermənistanın işğalı altında qalan digər ərazilərimiz də qaytarılmalıdır. Azərbaycanın anklavı hesab edilən kəndlər də əslində bütün ərazilərimizə daxil olub. Müxtəlif vaxtlarda həmin kəndlərin ətrafı SSRİ rəhbərliyi tərəfindən Ermənistanla peşqəş edildiyindən anklav halına salınıb. Fikrimcə, həmin ərazilər də Azərbaycana qaytarılmalıdır. Çünki dediyimiz kimi, Azərbaycanın fikri öyrənilmədən ermənilərə verilib. Mən şübhə etmirəm ki, gec-tez Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin diplomatik fəaliyyəti və yürütdüyü siyasət Azərbaycanın bütün tarixi torpaqlarını öz sahiblərinə qaytarmağa imkan verəcək".

**Q Cavanşir ABBASLI
"Yeni Müsavat"**

Azərbaycan Prezidenti yanında Əfv Məsələləri Komissiyasının bu gün - aprelin 24-də növbəti dəfə geniş iclası keçiriləcək. Qeyd edək ki, Əfv Komissiyasının iki iclası keçirilib və 200-dən artıq müraciətə baxılıb. Məlumdur ki, əfv Prezidentin səlahiyyətindədir. Qanun dövlət başçısına məhkumu cəzanın qalan hissəsindən azad etmək; cəza müddətini azaltmaq; cəzanın çəkilməmiş hissəsini daha yüngül cəza ilə əvəzləmək hüquqları verir. Həmçinin ömürlük azadlıqdan məhkum olunmuş şəxsin cəzası maksimum 25 il müddətə azadlıqdan məhrumetmə cəzası ilə əvəz edilə, habelə cəzasını çəkmiş şəxsin məhkumluğu götürülə bilər. Əfvə barədə məsələlər Əfv Məsələləri Komissiyasının iclasında baxıldıqdan sonra qəti qərar qəbul edilməsi üçün Prezidentə təqdim olunur.

Bəs növbəti əfvdən hansı gözləntilər var?

Mövzu ilə bağlı **Hüquq Müdafiə Təşkilatları Monitoring Qrupunun üzvü, hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu** "Yeni Müsavat"a danışdı: "Hər dəfə əfv prosesi öncəsi Hüquq Müdafiə Təşkilatları Monitoring Qrupunun üzvləri olaraq öz siyahımızı təqdim edirik. Bu dəfə də yeni siyahı təqdim etmişik. Siyahıda ömürlük həbs cəzasına məhkum olunanlar, dindarlar və bir çox məhkumların adları var. Həmçinin cəzasının 3/2-ni, yarısını çəkmiş insanların da adlarını qeyd etmişik. Hər halda, baxılıb dəyərləndiriləcək.

Bir çox ömürlük həbs cəzasına məhkum olunan insan-

69-cu əfv hazırlığı - bu gün yeni qərarlar veriləcək

Novella Cəfəroğlu: "Əfv Komissiyasına verdiyimiz siyahıda olan şəxslərin adları..."
Çingiz Qənizadə: "Ölkədə geniş amnistiya verilməsinə böyük ehtiyac var, çünki..."

lar var ki, artıq 20 ildən çoxdur ki, məhbus həyatı yaşayırlar, bəziləri hətta Birinci Qarabağ müharibəsində iştirak ediblər, onların da adlarını qeyd etmişik. Bloggerlər də var, istədik ki, onlara da əfv düşsün. Hesab edirəm ki, "Abzas Media"-nın xüsusilə qadın jurnalistlərini ev dustaqlığına göndərsələr yaxşı olar. Həmçinin jurnalist Əvəz Zeynallının azadlığa çıxmasını arzulayıram. Bu gün ölkəmizə qarşı "siyasi məhbus" məsələsi ilə

bağlı xeyli qınaq gəlir. Demirəm ki, biz o qınaqlardan qorxuruq, sadəcə, çalışmaq lazımdır ki, digər dövlətlərin qarşısında Azərbaycan haqqında belə bir xoşagəlməz imic formalaşmasın. Bu baxımdan istərdim ki, hamısı azadlığa çıxsın.

Azərbaycanı hazırda da xildən heç nə sarsıda bilməz. Xüsusilə bir neçə gün öncə Qazağın 4 kəndinin geri qaytarılması ölkəmizin necə güclü bir dövlət olduğunu bir daha

sübut etdi. Yaxşı olardı ki, belə bir vəziyyətdə "siyasi məhbus" anlayışı da tamamilə aradan qalxsın".

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, Hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə isə dedi ki, hüquq müdafiəçiləri, cəmiyyətin müxtəlif aktiv təbəqəsi Əfv Komissiyasının iclaslarını izləyir: "Hesab edirəm ki, qarşıdakı may ayında əfv fərmanı veriləcək. Çünki cənab prezident İlham Əliyevin bu hu-

manist addımı hər il ardıcıl olaraq təkrarlanır və hər dəfə də yüzlərlə məhbus əfv fərmanı ilə azadlığa buraxılır və yaxud cəzasının çəkilməmiş hissəsi dəyişdirilir. Bu proses hər dəfə 300-500, hətta 600 məhbusa şamil edilə də, onların ailə üzvləri, qohumları, yaxınları da bu sevinci yaşadıklarına görə minlərlə insan bundan bəhrələnilir. Beləliklə də, qarşıdakı may ayında da cənab Prezidentin minlərlə Azərbaycan vətəndaşını sevindirəcəyini düşünürəm".

Hüquq müdafiəçisi hazırda cəzaçəkmə müəssisələrində böyük sıxlıq yaşandığını, buna görə ölkədə geniş amnistiya aktının imzalanmasına böyük ehtiyac olduğunu qeyd edib: "Bir sıra cəzaçəkmə müəssisələrində monitorinqlər keçirdik və müşahidə etdik ki, həddindən artıq sıxlıq yaşanır. Çox təəssüf ki, son vaxtlar xüsusilə narkotiklə bağlı həbs olunanların sayı durmadan artır. Beləliklə də, cəzaçəkmə müəssisələrində sıxlıq yaranıb və buna görə ölkədə geniş amnistiya aktının verilməsinə ehtiyac var. Adətən amnistiya aktı təxminən 10 min və yaxud bundan da çox insana şamil edilir. May ayında veriləcək əfv sərəncamından sonra isə çalışacağıq ki, amnistiya məsələsinin gündəmə gətirilməsi istiqamətində müraciətlər edək, əsaslandıraraq və geniş amnistiyanın verilməsinin şahidi ola bilək".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Ev dustağı edilənlər: həkimlər, gömrük rəisi, nazir...

Naxçıvan Muxtar Respublikasının sabiq maliyyə naziri Rəfael Əliyev, "Respublika Perinatal Mərkəzi"nin üç vəzifəli şəxsi və daha kimlər?

Aprelin 22-də Azərbaycan Demokratiya və Rifah Partiyasının sədri Qubad İbadov ev dustaqlığına buraxılıb. Bu barədə Nərimanov Rayon Məhkəməsi qərar qəbul edib. Xatırladaq ki, ötən həftə Qubad İbadovla Cinayət Məcəlləsinin 204.3.1 (saxta pul və ya qiymətli kağızlar hazırlama, əldə etmə və ya satma müştəkkil dəstə tərəfindən törədildikdə) və 167.3.1-ci (dini ekstremist materialları hazırlama, saxlama və ya yayma) maddələri ilə yekun ittiham elan edilib. Yaxın günlərdə məhkəmənin başlanacağı gözlənilir. Qubad İbadov 9 ay əvvəl həbs edilmişdi.

Qeyd edək ki, hazırda ev dustaqlığında bir neçə tanınmış şəxs var. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin bir müddət öncə Naxçıvanda keçirdiyi əməliyyatlar nəticəsində yüz milyonlarla manat yeyintidə ittiham olunaraq həbs edilən yüksək vəzifəli şəxsləri də hazırda ev dustağıdır və məhkəmələri davam edir.

Ev dustağı edilənlər Naxçıvan Muxtar Respublikasının sabiq maliyyə naziri Rəfael Əliyev, Naxçıvan Gömrük tariflərinin tənzimlənməsi və ödənişlər şöbəsinin keçmiş rəisi Mansur Əsgərov, Şəhərsalma və Arxitektura

Komitəsinə rəhbərlik etmiş Hicran Rüstəmovdur. Naxçıvanda həbs olunan sabiq məmurlara Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (xüsusilə külli miqdarda mənimsəmə), 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə - ağır nəticələrə səbəb olduqda) və başqa maddələri ilə ittiham verilib.

Onların həbsdə olduqları dövrə yeyinti nəticəsində dövlətə dəymiş ziyanın bir hissəsini ödədikləri bildirilir.

Yanvarın 9-da "Respublika Perinatal Mərkəzi" PHŞ-nin inzibati binasında baş vermiş yanğınla bağlı tibb müəssisəsinin 3 vəzifəli şəxsi barəsində ev dustaqlığı qərarı verilib. Bunlar mərkəzin direktoru Mehriban Abasquliyeva, Anesteziologiya, reani-

masiya və intensiv terapiya şöbəsinin müdiri Hamlet Mustafayev və Dəstək Xidmətləri şöbəsinin müdiri Elnur Əhmədli. Hamlet Mustafayev və Elnur Əhmədli Cinayət Məcəlləsinin 225.3-cü, Mehriban Abasquliyevaya isə həmin Məcəllənin 314.3-cü maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək onlara həmin maddələrdə nəzərdə tutulan ittiham elan edilib, məhkəmənin qərarı əsasında hər üç təqsirləndirilən şəxs barəsində ev dustaqlığı və vəzifədən kənarlaşdırma növündə qətimkan tədbirləri seçilib.

"Konstitusiyaya" Araşdırmalar Fondunun rəhbəri Əliməmməd Nuriyev "Yeni Müsavat"a deyib ki, Cinayət Prosessual Məcəlləsində ev

dustaqlığı qətimkan tədbiri qismində təqsirləndirilən şəxsi həbsdə saxlamadan və cəmiyyətdən tam təcrid etmədən, lakin məhkəmənin qərarı ilə müəyyən edilmiş azadlıq və digər bir sıra hüquqlara məhdudiyyətlər qoyulmasından ibarətdir: "Ev dustaqlığına məhkum edilmiş şəxs üçün birbaşa məhdudiyyət nəzərdə tutulub. Həmin şəxsin telefonla danışığı qadağan edilir, müəyyən insanlar var ki, onlarla danışmağa icazə verilmir. Ev və mobil telefonlar daim nəzarətdə saxlanılır. Ev dustaqlığına məhkum edilmiş şəxs evdən kənara çıxa bilməz. Həmin şəxs tam nəzarət altında olmalıdır. Ev dustaqlığı qərarı ilə yaşayış yerindən tamamilə və ya müəyyən vaxtlarda

çıxmağa, telefon danışığına, poçt göndərişlərinə və digər rabitə vasitələrindən istifadəyə, müəyyən şəxslərlə ünsiyyətdə olmağa və evində hər hansı şəxsi qəbul etməyə qadağa qoya bilər. Ev dustağı edilən şəxsə elektron nəzarət cihazı tətbiq edilə, təqsirləndirilən şəxsin və ya onun yaşayış yerinin müşahidə altına alınması, habelə evinin, mənzilinin və ya yaşayış üçün ona ayrılmış digər yerin polis tərəfindən mühafizə edilməsi də mümkündür. Ev dustaqlığından azad etmə barədə qərarların qəbul edilməsi əsasları və qaydası bu Cinayət Prosessual Məcəllənin həbs-qətimkan tədbirinə aid olan müddəaları ilə tənzimlənir. Ev dustaqlığı qətimkan

tədbirinin tətbiqinə müstəntiqin və ya ibtidai araşdırmaçı prosesual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun qərarına əsasən xitam verilə bilər".

Əliməmməd Nuriyev deyib ki, bu gün Azərbaycanda azadlıqdan məhrumetməyə alternativ cəzaların icrası diqqətdədir: "Bu gün Azərbaycanda 5 min 200-dən artıq məhkuma elektron nəzarət vasitəsi tətbiq edilib. Elektron bilərziyin işləmə mexanizmi sadədir. Konfigurasiyasından asılı olaraq ev dustaqlığına buraxılmış şəxs müəyyən edilən ərazini tərk etdikdə nəzarət orqanına bu haqda signal ötürür. Həmin signal xüsusi quraşdırılmış monitora verilir və ona nəzarət edən operatora yazılı mesaj - həyəcan signalı çatır. Operator da həmin həyəcan mesajını arestantın nəzarətini birbaşa həyata keçirən ərazi üzrə nəzarətçiyə ötürür. Nəzarətçi əvvəl həmin signalın hər hansı texniki xəta olub-olmamasını araşdırmaq üçün ev dustaqlığına buraxılanın ev telefonuna zəng edir. Bu halda evdə kabel telefonunun olması ən əsas şərtidir. Ev dustağı zəngə cavab vermirsə, bu dəfə onun evinin qapısı döyülür. Statistika göstərir ki, "elektron ev dustağı" edilmiş şəxslərin 99 faizi bu şərtlərə əməl edir. Elektron bilərziyin tətbiq edildiyi bütün ölkələrdə nəzarət mexanizmi, demək olar ki, bu cür həyata keçirilir".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Bakının Qaradağ rayonu ərazisində yerləşən “Qobu Park” yaşayış kompleksi Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı evlərini itirmiş məcburi köçkünlər üçün inşa edilib. Şəhərcik üç hissədən ibarətdir - “Qobu Park”, “Qobu Park-1”, “Qobu Park-2”. Müvafiq olaraq 2018, 2019 və 2020-ci illərdə istifadəyə verilib. Hazırda yaşayış kompleksində əsasən Laçın, Ağdam və Cəbrayıl rayonlarından ümumilikdə 3600-dən çox ailə məskunlaşıb.

“Qobu Park” yaşayış kompleksinin sakinləri iki ilə yaxındır ki, binaların qəzalılığı vəziyyətində olduğunu deyirlər. Yaşayış kompleksi istismara təhvil verildən az sonra sakinlər yaranan ciddi problemlərdən şikayətlənməyə başlayıblar. Əvvəlcə kanalizasiya sistemi və su xətləri sıradan çıxıb. Sakinlərin sözlərinə görə, su və kanalizasiya borularından axan su və çirkəb həyətləri basmaqla yanaşı, həm də binaların zirzəmilərinə dolub. Bildirir ki, problemlərin yaranması binaların çox qısa müddətdə tələsik inşa edilib, istismara verilməsi ilə bağlı ola bilər. Halbuki çoxmənzilli binaların tikintisi təxminən iki il davam edir, eyni zamanda binanın oturması yerin səthindən asılıdır. Əgər bina əyilsə, deməli, konstruksiya düzgün qurulmayıb. Mümkündür ki, binalar tikilməzdən əvvəl torpağın tərkibinin öyrənilməsində səhvlər buraxılıb. Nəticədə, buradan keçən qurult suları binaların təməlini yuyub. Bundan başqa, yer səthində baş verən dalğalanmalar nəticəsində sükurun strukturunun dəyişməsi mümkündür. Bu, insan amili ilə də bağlı ola bilər.

Azərbaycanda dövlət qurumlarının xətti ilə aparılan tikinti işlərinin həyata keçirilməsi üçün agentliyin və ya

komitənin yaradılması təklif olunur. Bu təkliflə Milli Məclisin son iclasında Razi Nurullayev çıxış edib. “Hazırda müxtəlif nazirliklərin, komitələrin demək olar ki, əksər dövlət qurumlarının tərkibində tikinti şöbələri var. Bilmirəm bu, sovetlərdən qalma ənənədir və ya sonradan formalaşıb. Dövlət qurumları öz vəzifələrini unudub tikinti yarışına girib. Təklif edirəm ki, aidiyyətsiz dövlət qurumlarındakı tikinti şöbələri ləğv edilsin, onların yerinə ayrıca agentlik və ya komitə yaradılsın ki, onlar tikinti ilə məşğul olsun”, - deputat vurğulayıb.

Dövlətin etibarını “əyənələr” - “Qobu Park”a görə kimlər tutulmalı?

“Bakı” Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov “Yeni Müsavat”a deyib ki, 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Tikinti Normalarını (AzDTN) təsdiq edilib. Onun sözlərinə görə, AzDTN müvafiq qaydada verilməmiş tikintiyə icazə əsasında yeni bina və qurğuların (tikinti obyektləri) inşasına, mövcud tikinti obyektlərinin yenidən qurulmasına və sökülməsinə, eləcə də ərazilərin abadlaşdırılmasına və mühəndis hazırlığına şamil olunur: “Elektrikötürücü xətlər, rabitə xətləri, boru kəmərləri və digər

Dövlətin etibarını “əyənələr”

“Qobu Park”a görə kimlər qandallanacaq?

Hüquqşünas deyir ki, tikintini icra edənlərlə yanaşı nəzarət edən orqanlar da binaların əyilməsinə görə məsuliyyət daşıyırlar

texniki infrastruktur obyektləri, o cümlədən dəmiryolu zolaqlarında, avtomobil yolları və digər nəqliyyat yolları üçün ayrılmış zolaqlarda bu növ obyektlər inşa edilərkən əlavə olaraq şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərin tələbləri nəzərə alınmalıdır. AzDTN tikintisinə icazə tələb olunmayan tikinti obyektlərinə və barəsində məlumatlandırma icraatının tətbiq olunduğu yaşayış evlərinə, həmçinin inşaat sənayesi

və inşaat materiallarının sənayesi müəssisələrində materialların, məmulat və konstruksiyaların istehsalına şamil edilmir. Tikinti obyektlərinin inşası yalnız Azərbaycanın şəhərsalma və tikinti qanunvericiliyinə uyğun olaraq verilmiş tikintiyə icazə əsasında aparılır. Bu halda tikintiyə icazə verən, nəzarət etməli orqanlar da məsuliyyət daşıyırlar”.

Natiq Ələsgərov deyib ki, sifarişçi ilə podratçı

arasında müqavilə bağlanır: “Podratçı tikintini bilavasitə aparan şəxsdir. O, işlərinin layihəyə uyğun olaraq, şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərin tələblərinə əməl edilməklə həyata keçirilməsini təmin etməlidir. Tikinti başa çatdıqdan sonra tikinti obyektinin qüvvədə olan qanunvericiliyin, şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərin tələblərinə və layihəyə uyğunluğu yoxlanılır, o cümlədən tikinti-

si başa çatmış tikinti obyektinin istismarına icazə alınır. Araşdırılmalıdır ki, “Qobu Park”a görə belə icazə verilibmi? Verilibsə, AzDTN-ə uyğunluq məsələləri aydınlaşdırılıbmı?

AzDTN-ə görə tikinti fəaliyyətinin subyektləri, yeni podratçı (baş podratçı), sifarişçi, layihəçi tikinti-quraşdırma işlərinin, tikinti obyektinin konstruksiyalarının, mühəndis-texniki təminat sistemlərinin şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərin tələblərinə və tikinti layihəsinə uyğunluğunu qiymətləndirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının şəhərsalma və tikinti qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada tikintiyə nəzarəti həyata keçirməlidir. Əgər keçiriblərsə, bu halda binalarda yaşayan sakinlərin qeyd etdikləri çatışmazlıqlar olmamalı idi. Bu halda tikintini icra edənlərlə yanaşı nəzarət edən orqanlar da baş verənlərə görə məsuliyyət daşıyırlar”.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,** “Yeni Müsavat”

“Trendyol”la gətirilən mallar ucuzlaşacaq” iddiası

Azərbaycanla Türkiyə arasında gəlirlərə görə vergilərə münasibətdə ikiqat vergitutma ləğv edilib, ekspertlər deyir ki...

Azərbaycanla Türkiyə arasında gəlirlərə görə vergilərə münasibətdə ikiqat vergitutma ləğv edilib. Milli Məclisin profil komitələrində müzakirə edilən bu layihə aprelin 23-də plenar iclasda qəbul olunub. Bu kontekstdə ekspertlərə görə, yaxın dövrlərdə Azərbaycanda Türkiyədən gətirilən malların ucuzlaşması mümkün ola bilər. İqtisadi baxımdan xərcin azalması qiymətlərin düşməsi ilə müşahidə oluna bilər.

İqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, Azərbaycanla Türkiyə arasında gəlirlərə görə ikiqat vergitutmanın ləğv olunması ölkəmiz üçün ilk hal deyil: “Artıq Azərbaycan 56 ölkə ilə ikitərəfli sazişə sahibdir, Türkiyə 57-ci ölkə oldu. Düşünürəm ki, bu doğru bir addımdır. O ki qaldı bu addımın əsas hədəfində 15 milyarda qədər ticarət dövriyyəsinə çatdırılma məsələsi, fikrimcə, 15 milyard dollarlıq həcm 2020-ci ilin fevral ayında Türkiyə və Azərbaycan arasında proferensial ticarət sazişi imzalanan zaman açıqlanan rəqəmdir. Hətta dörd il bundan əvvəl hədəf olaraq ti-

carət dövriyyəsinin üç dəfə artırılması var idi. O vaxt təqribən 5 milyardlıq ticarət dövriyyəimiz var idi. O zaman üç dəfə artırılaraq 15 milyard dollarla çatdırılma hədəflənmişdi. Lakin sonradan pandemiya və onun yaratdığı iqtisadi böhran təbii ki, ölkənin iqtisadi inkişafına öz mənfi təsirini göstərdi. Nəticə etibarilə ticarət sazişinə əlavələr edilib və gələcəkdə də ediləcək. Çünki bu elə gəlir sazişidir ki, burada dəyişiklik edilərək məhsulların siyahısı genişləndirilir. Nə qədər çox məhsul daxil edilərsə, o qədər ticarət

dövriyyəsinin artımına müsbət təsir göstərə bilər. Hazırda ikiqat vergitutmanın ləğvi təkcə ticarət dövriyyəsinə deyil, ümumi iqtisadi münasibətlərə və investisiya mühitinə müsbət təsir göstərəcək. Bu daha çox bir ölkənin rezidentlərinin digər ölkədə fəaliyyət göstərməsi üçün əlverişli şərait yaradacaq”.

Ekspert Türkiyədən gətirilən malların ucuzlaşdırılma məsələsinə də fikir bildirdi: “Təəssüf ki, bəzi hallarda daha çox qabarıq ifadə olunur ki, ölkəmizdə türk malları ucuz-

laşacaq. Bu fikirlə razı deyiləm. Hiss ediləcək dərəcədə ucuzlaşmanın baş verəcəyini düşünmürəm. Qeyd etdiyimiz kimi bu daha çox rezidentlərin Türkiyə ərazisində fəaliyyətinə, yaxud da Türkiyədən olan rezidentlərin Azərbaycan ərazisində olan fəaliyyətinə və əldə etdiyi gəlirin ikiqat vergitutmadan azad olmasına xidmət edir. Buna görə də Türkiyədən Azərbaycana gətirilən malların, ələlxüsüs də “Trendyol”dan gətirilən malların ucuzlaşacağı ilə bağlı gözləntiləri doğru hesab etmirəm”.

Milli Məclisin İqtisadi Səyasət, Sənaye və Sahibkarlıq komitəsinin üzvü Aydın Hüseynov da bildirdi ki, bu qərar iki qardaş ölkə arasında iqtisadi-ticarəti münasibətlərin inkişafına əlavə stimullar verəcək və qarşılıqlı investisiyaların axını artıracaq: “Həm Azərbaycan, həm də Türkiyə iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsində son illərdə xarici investisiyalara xüsusi diqqət yetirir. Bu baxımdan, ikiqat vergitutma ilə bağlı sazişlərin imzalanması sözügedən prosesə mühüm bir təkan verir. Bu sazişlərin ölkələrimiz arasında hüquqi-iqtisadi müstəvidə də əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Saziş iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin inkişafına mühüm töhfə verməklə yanaşı, biznesin, iri şirkətlərin və iş adamlarının fəaliyyəti üçün də geniş imkanlar açacaq”.

Deputat əlavə edib ki, ikiqat vergitutma bir şəxsin eyni gəlirinin birdən artıq dövlət tərəfindən eyni növlü vergiyə cəlb edilməsidir: “Bu, dövlətlərarası mal və xidmət ticarətinə, kapitalın, texnologiyaların və şəxslərin sərbəst hərəkətinə mənfi təsir etməklə, dövlətlərarası iqtisadi əlaqələrin inkişafına maneə törədir. Təbii ki, sərmayədar-

lar digər dövlətdə investisiya qoyaraq kommersiya, sənaye, maliyyə və ya digər fəaliyyətlərlə məşğul olmağa başlamadan və ya digər dövlətin hüquqi və fiziki şəxsləri ilə təsərrüfat əqdləri və əməliyyatlarına daxil olmazdan əvvəl eyni gəlirin bu dövlətlərin hər ikisində vergiyə cəlb edilməyəcəyindən, onun üzərinə əlavə vergi yükünün düşməyəcəyindən və bütün bunların bazardakı mövqeyi və rəqabət qabiliyyətinə mənfi təsir etməyəcəyindən əmin olmağa çalışırlar. Buna görə də ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında saziş iki dövlət arasında iqtisadi əlaqələrin təməlini təşkil edən əsas beynəlxalq sənədlərdəndir və investorların diqqət yetirdiyi mühüm hüquqi elementdir. Bu cür sazişlər olmadığı halda isə hətta böyük həcmli investisiya güzəştləri, stimullaşdırma tədbirlərinin əhəmiyyəti azalır. Çünki xarici investisiyalar üçün maksimum dərəcədə əlverişli şərait təmin edilsə belə, investor əldə etdiyi gəliri mənbə dövlətdən çıxarkən əlavə vergi ödəməli, öz ölkəsində isə təkrarən eyni gəlirdən vergi ödəməli olur. Buna görə də ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında sazişlər xarici investisiyaların cəlb edilməsi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır”.

□ **Afaq MİRAYIQ,** “Yeni Müsavat”

“Donqili araq”ların bazarı bağlanır

Azərbaycanda alkoqollu içkilərin idxalı və istehsalı ilə bağlı icazə sistemi təkmilləşdirilir. Bununla bağlı məsələ Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsində müzakirə edilən “Qida təhlükəsizliyi haqqında” Qanuna dəyişiklikdə öz əksini tapıb.

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov “Bakı-Xəbər”ə açıqlamasında qeyd edib ki, Azərbaycanda saxta içkilərin satışı ilə bağlı şəbəkə var: “Hər həftə ölkənin ən müxtəlif yerlərindən həftə axşam saatlarında telefonuma zəng vurub saxta içki satışına rast gəldikləri, onun qarşısını almağın yolları barədə suallar verirlər. Axşam zəng vurduqları üçün heç bir dövlət qurumuna xəbər vermək olmur. Alkoqollu içki bazarının bərbad olmasının əsl mənzərəsini dörd il bundan öncə Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi açdı və tam olaraq masanın üstünə qoydu. Məlum oldu ki, brend restoranlarda saxta içkilər istehlakçılara ən bahalı içkilər kimi təqdim olunur. Baha qiymətə alınan içkilərin qabları atılır, onları yenidən doldururlar və satırlar. Bununla həm istehlakçının hüquqları pozulur, həm də ölkədə içki bazarında böyük xaos yaranır”.

İqtisadçı Fuad İbrahimov isə bildirib ki, alkoqollu içkilərin idxalı və istehsalı ilə bağlı da icazə sistemi təkmilləşdirilir: “Aqrar siyasət komitəsinin iclasında müzakirə edilən “Qida təhlükəsizliyi haqqında” Qanuna dəyişiklik layihəsində qeyd edilir ki, icazə sisteminin təkmilləşdirilməsi qeyd edilən sahədə fəaliyyət göstərən intizamı və peşəkar sahibkarlıq subyektlərinin maraqlarının müdafiəsinə səbəb olacaq. Eyni zamanda daxili bazarın aşağı keyfiyyətli məhsullardan qorunmasına, istehsalın və dövriyyənin tənzimlənməsinə, vergidən yayınma hallarının və qeyri-qanuni istehsalın qarşısı alınacaq. Həmçinin mövcud sahədə rəqabətə dözümlü investisiya mühitinin formalaşmasına və istehsal olunmuş məhsulların ixrac potensialının artırılmasına xidmət edəcək. İstehsal fəaliyyətinin həyata keçirildiyi qida obyektlində ölçü cihazlarının quraşdırılması alkoqollu içki istehsalçıların istehsal həcmələrinin izlənilməsi hallarının qarşısının alınmasına və hazır məhsul dövriyyəsinin müəyyənləşdirilməsinə xidmət edir. Alkoqollu içki növü olan araqın idxalı ilə bağlı təchizatçı ilə müqavilənin, eləcə də istehsalda xammal qismində istifadə olunan spirtin alışına dair sənədlərin mövcudluğu şərtinin müəyyən edilməsi bu sahədə mənsəyi məlum olmayan və aşağı keyfiyyətli malların dövriyyəsinə, eləcə də kölgə iqtisadiyyatının həcmi məhdudlaşdıracaq”.

“Nar” Füzulidə yerləşən məktəbə yeni kitablar hədiyyə etdi

Sərfəli təklifləri və sosial layihələri ilə seçilən “Nar” 23 aprel Ümumdünya Kitab Günü münasibətilə Elm və Təhsil Nazirliyi və Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin dəstəyi ilə Füzulidə yerləşən Mirzə

Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəbin kitabxanasına yeni kitablar hədiyyə etdi.

Kitabların təqdimatında “Nar”ın təmsilçiləri, layihənin tərəfdaşı olan Azərbaycan Jurnalistlər Şəbəkəsi İctimai Birliyinin nümayəndələri və Mirzə Uluqbəy adına məktəbin müəllim və şagird heyəti iştirak edib.

Hədiyyə edilən kitablar məzmunca həm ibtidai və orta sinif şagirdləri, həm də yuxarı sinif şagirdləri üçün nəzərdə tutulub. Eləcə də, müxtəlif ensiklopediyalar, lüğətlər və Zəfər tariximizdən bəhs edən kitablarla zənginləşdirilən bu kitabxana Füzuli şəhərinin sakinləri üçün də açıqdır.

Qeyd edək ki, müştərilərinə sərfəli qiymətə mobil rabitə imkanları təqdim edən “Nar” özünün davamlı sosial layihələri ilə cəmiyyətin inkişafına töhfə verir. Bu layihələrin əsas istiqaməti Azərbaycanın bölgələri, o cümlədən, azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi zonalarıdır.

“Nar”ın həyata keçirdiyi sosial layihələr haqqında ətraflı məlumatı operatorun rəsmi saytından (nar.az <https://www.nar.az/>) əldə edə bilərsiniz.

“Nar” hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksək keyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərməkdədir. “Nar” son 5 ildə Müştəri Loyallığı İndeksində görə ölkədə lider mobil operatorudur. Mobil operator müştəriyönümlülük strategiyasına sadiq qalaraq sərfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

2011-ci ildən ölkədə daşınmaz əmlakın sığortalanmasının icbari olmasına baxmayaraq, bu sahədə ciddi boşluqlar var. “EuroHome”, “Diqlas”, “Sədərək”, “Binə” və Dərnəgüldəki “Taxta bazarı”nda yanğınlar zamanı sığorta sahəsindəki ciddi problemlər olduğu üzə çıxdı.

Ekspertlərə görə, bunun əsas səbəbi bu tip ticarət mərkəzlərində yanğından mühafizə tədbirlərinin zəif həyata keçirilməsi, yanğın təhlükəsizliyi ilə bağlı tələblərə əməl olunmaması, elektrik naqillərinin çəkilməsində uyğunsuzluqlara yol verilməsidir. Bu kimi hallara görə sığorta şirkətləri həmin ticarət mərkəzlərindəki riskləri sığortalamaqda maraqlı olmur. Ona görə də məsələyə kompleks yanaşılmalıdır. Sahibkarlar ticarət mərkəzlərini keyfiyyətli materiallardan istifadə etməklə inşa etməli, yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına əməl etməlidirlər ki, obyektlərinin sığortalanması ilə bağlı problem yaşanmasın.

“Mall” tipli ticarət mərkəzlərinin sığortalanmasında sığorta şirkətləri maraqlıdır. Bu tipli obyektlər həm sığorta, həm də təkrarsığorta şirkətləri üçün çox cəlbedicidir. Çünki bu obyektlərdə yanğından mühafizə normativlərinə əməl edilir, sığorta hadisələri də çox nadir hallarda baş verir.

Qeyd edək ki, bir neçə gün öncə paytaxtın Nərimanov rayonunda “Taxta bazarı” adlanan ərazidə güclü yanğın hadisəsi baş verdi. Yanğın nəticəsində, ilkin hesablamaya əsasən, 1000 kv.m sahəsi olan obyektin təqribən 500 kv.m hissəsi yanıb. Bu barədə Fövqəladə Hallar Nazirliyindən məlumat verilib. Obyektin qalan hissəsi, digər obyektlər, kommunikasiya xətləri, o cümlədən yüksək gərginlikli hava elektrik xətləri yanğından mühafizə olunub.

“Taxta bazarı”ndakı yanğında zərərçəkmiş “BS İnşaat” MMC-nin sahibi **Bəhram Sadıqov “Yeni Müsavat”a dedi ki, ərazidə fəaliyyət göstərən obyektlərə xeyli ziyan dəyib:** “Bizim obyektə təqribən 50-60 min manat ziyan dəydi. Qonşu obyekt yanıb, orada taxtaların müəyyən hissəsi yandıqna görə tam dəyər hələ çıxarılmayıb. Dövlətdən kompensasiya üçün müraciət də etmişik, aidiyyəti qurumlardan bildirilib ki, istintaq işi aparılır, bunun nədən baş verdiyi məlum olandan sonra məlumat verilecək. Amma hər hansı təminat ödənməsinə, açığı, ümidim yoxdur”.

“BS İnşaat” MMC-nin sahibi əlavə edib ki, ərazidə heç bir obyektin sığortası olmayıb: “Yalnız “Taxta bazarı” tikinti materialları satılan yerdə yox, bazar sistemi olan hər yerdə, istər “8-ci kilometr bazarı” olsun, istər “Binə” ticarət mərkəzi olsun, bunların heç birində sığorta şirkətləri məhsulları sığorta etmirlər. Buna da onu əsas

Yanan obyektlərin sığorta problemi

Sahibkarlar deyir ki, sığorta şirkətləri bəhanə gətirərək boyun qaçırır; sığorta şirkətləri isə sənədi olmayan obyektlərin sığortalanmasını qeyri-mümkün sayır

gətirirlər ki, burada risk sahəsi var. Müxtəlif bəhanələr gətirərək öz boyunlarından atırlar. Azərbaycanda digər ölkələrdən fərqli olaraq sığorta şirkətləri vətəndaşı yox, öz xeyirlərini güdürlər. Necə ki, avtoqəzalarda çalışırlar ki, vətəndaşa minimum pul verilsin, deymiş ziyan ödənilməsin”.

Sığorta üzrə ekspert İlkin İbrahimov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, ölkəmizdə daşınmaz əmlakın icbari sığortası və daşınmaz əmlakın könüllü sığortası növləri mövcuddur: “Daşınmaz əmlakın icbari sığortası binaları, qurğuları sığortalamaq üçündür və məcburi xarakter daşıyır. Yeni sənədi olan hər kəs sığortalanmaya cəlb olunmalıdır. Lakin onun içindəki satış məqsədilə qoyulan materiallar daşınmaz əmlakın könüllü sığortasıdır. Bunu dövlət məcbur etmir, kim istəyirsə edir. Lakin bu məsələ ilə bağlı bir məqam var, sığorta şirkətləri sənədi yerləri sığortalamaqda maraqlıdır. Sənədi olmayan obyektlərin sığortalanması qeyri-mümkündür. Bu, gələcəkdə baş verən sığorta hadisəsinin hesablanması ilə bağlıdır. Vergi bəyannamələrinin olmaması, tutaq ki, VÖEN açıqlar, orada dəqiq göstərmirlər ki, aylıq gəlirləri nə qədərdir, nə qədər material daxil oldu, burada nə qədər satış olub. Bu da risklə bağlıdır, qalıq dəyərle bağlıdır. Dəqiq bilinməlidir ki, burada qalıq dəyər nə qədərdir və sığorta nə qədər ödəniş verməlidir. Ona görə sahibkarlar ilk olaraq işlərini şəffaf tutmalıdırlar”.

Ekspert əlavə edib ki, sahibkarlar mal gətirərkən onu bəyan etməlidirlər: “Vergi bəyannaməsi olmalıdır və ya VÖEN hesablarında nə qədər mal

satacaqlarını bəyan etməlidirlər. Sığorta şirkətləri gömrük bəyannaməsi tələb edir. Çünki sığorta hadisəsi zamanı risklər malın dəyərində uyğun hesablanır. Çox hallarda ticarət mərkəzlərində belə məsələlərə baxılır. Hətta bir gün hadisə baş verdikdən sonra sahibkarların VÖEN-lərinə baxdıqda onların əməliyyatlarının ay ərzində 3-5 min olduğunu görürük, yaxud da sabah sığorta hadisəsi baş verdikdə nə qədər malınız var deyəndə 100, 200 min məbləğin olduğunu ortaya çıxır. Ona görə də sahibkarlar gömrük bəyannamələrini şəffaflaşdırmalıdırlar ki, sığorta şirkətləri də ora maraqlı göstərsinlər. Sığorta hadisəsi zamanı da sığorta kompensasiyası versinlər. Digər tərəfdən, ticarət mərkəzlərində sənədsiz və ya Fövqəladə Hallar Nazirliyinin yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına cavab verməyən obyektlər var. Sığorta şirkətləri belə ticarət obyektlərində sığortalamanı həyata keçirməkdə maraqlı deyil. Daşınmaz əmlakın icbari sığortası ilə bağlı və ya içəridə olan malların könüllü sığortalanması ilə sığorta şirkətlərini dəvət edilməlidir. Şirkət gəlir, baxır ki, obyektə yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına əməl olunub, ya yox”.

Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyasından isə mediaya bildirilib ki, yanan ticarət obyektlərinin əksəriyyətində mallar sığortalanırmı: “Xüsusilə kiçik ticarət obyektlərində sığorta hallarına rast gəlinmir, belə obyektlərdə sığorta müqaviləsinin olması üçün sənədləri qaydasında olmalıdır. Burada söhbət həm daşınmaz, həm də daşınmaz əmlakdan gedir. Daşınmaz əmlakın kimə məxsus olduğunu təsdiqləyən hüquqi sənəd olmalıdır. Daşınmaz əmlakın sığortalanması üçün məhsulların qaimə sənədi olmalıdır. O sənəddə malların haradan hansı qiymətə alın-

dığı göstərilməlidir. Sığortalanarkən bu sənəd sığorta şirkətinə təqdim olunmalıdır. Mağazada yanğın zamanı içəridə mallara ziyan dəydikdə sahibkar sığortaladıqı dövrdə malların dəyəri ilə yanaşı, yanğın baş verməzdən öncə mağazada dəyəri nə qədər malın qaldığını təsdiqləyən sənədi sığorta şirkətinə təqdim etməlidir. Sahibkar yanğın zamanı sığorta ala bilmək üçün sənədləşmə işlərini leqal aparılmalıdır”.

Qeyd edək ki, 2011-ci ildə Azərbaycanda icbari sığortalar ilə bağlı qanun qəbul olunub. Bu qanuna görə, həm hüquqi şəxslər, həm də sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin, vətəndaşların mənzilləri, tikililəri, obyektləri sığortaya cəlb olunmalıdır. Qanunvericilikdə iri obyektlərlə bağlı 2 icbari sığorta növü tətbiiq olunur. Birincisi, istismar qaydalarının pozulması ilə bağlı daşınmaz əmlakın icbari sığortasıdır. İkincisi isə daşınmaz əmlakın icbari sığortasıdır. İri obyekt icarəyə verən şəxs istismar qaydalarının pozulması ilə bağlı daşınmaz əmlakın icbari sığortasını həyata keçirməlidir. İri obyektlərin içərisində fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar isə daşınmaz əmlakın icbari sığortasını həyata keçirməlidirlər. İnqizibati Xətlər Məcəlləsinə görə, müvafiq riskləri icbari qaydada sığorta etdirmək vəzifəsi müəyyən edilmiş fiziki və ya hüquqi şəxslər tərəfindən sığortaçı ilə icbari sığorta müqaviləsinin bağlanmasına görə fiziki şəxslər 30 manat, vəzifəli şəxslər 80 manat, hüquqi şəxslər 200 manat cərimə edilir. Şəxs icbari sığorta müqaviləsinin bağlanmasına görə inzibati məsuliyyətə cəlb olunduqda 20 gün ərzində icbari sığorta müqaviləsinə bağlamalıdır.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycanın diri qoyun idxalında 90 faizdən yuxarı paya malik Gürcüstandan bu heyvanların idxalına qadağa qoyulub. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin yaydığı məlumata görə, Gürcüstanın Aşağı Kartli regionunda xırdabuynuzlu heyvanların taunu xəstəliyinin qeydə alınmasını nəzərə alaraq, Ağstafa, Qazax, Tovuz, Balakən, Qax, Zaqatala, Samux rayonlarının ərazilərində xəstəliyə həssas ev və vəhşi xırdabuynuzlu heyvanlar arasında epizootoloji monitorinqlər keçirilib.

Cari ilin 13-29 mart tarixlərində keçirilmiş monitorinqlər zamanı sözügedən sərhədyanı rayonlara aid təsadüfi seçim üsulu ilə təyin edilmiş 65 yaşayış məntəqəsində mövcud olan 195 fərdi və ya fermer təsərrüfatlarında 6-12 aylıq xırdabuynuzlu heyvanlardan 845 diaqnostik nümunələr götürülüb, eyni zamanda ev heyvanları ilə yanaşı, rayonlardakı təbiət ərazilərində vəhşi heyvanlar arasında da klinik müşahidələr aparılıb.

Götürülmüş nümunələr Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun Mərkəzi Baytarlıq Laboratoriyasında və Göygöl Regional Sınaq Laboratoriyasında müayinə edilib. Laborator müayinələrin və ümumi epizootoloji müşahidələrin təhlili nəticəsində xəstəliyin törədicisinə və xəstəliyə şübhəli klinik əlamətləri olan heyvana rast gəlinməyib. Nümunələr xırdabuynuzlu heyvanların çiçək xəstəliyinə görə də laborator müayinələrə cəlb olunub və yoluxmaya şübhəli hal rast gəlinməyib.

Əlavə olaraq bildirilib ki, xırdabuynuzlu heyvanların Gürcüstan ərazisindən Azərbaycan Respublikasına idxalına, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisindən keçməklə tranzit daşınmasına Ümumdünya Heyvan Sağlamlığı Təşkilatının "Quruda yaşayan heyvanların sağlamlıq Məcəlləsi"nə uyğun olaraq müvəqqəti məhdudiyyət tətbiq olunub.

Qeyd edək ki, son illərdə Azərbaycanda mal-qara və qoyunların sayında sürətlə azalma gedir: otlaq-öürüş yerləri əkin altına salındığına görə heyvanlarla məşğul olan təsərrüfatlar baş sayını kəskin azaldılar. Azərbaycan hökuməti bu prosesi cins olmayan heyvanların cins heyvanlarla əvəzlənməsi kimi əsaslandırır. Hökumət rəsmiləri fərdi və xırda təsərrüfatların iri və intensiv fermalarla əvəzlənməsini

Gürcüstandan idxal qadağası: qoyun əti bahalaşacaq

Ötən il qonşu ölkədən Azərbaycana 19,5 milyon dollar dəyərində 35 340 baş diri iribuynuzlu heyvan, 16,4 milyon dollar dəyərində 218 191 baş diri qoyunlar idxal olunub

təşviq etdiklərini bildirirlər. Lakin son 8 ildir davam edən bu proses hələ də ölkənin ətə olan tələbatını tam təmin etməyə imkan yaratmayıb. Ölkə üzrə cins heyvan sayı 2023-cü ilin sonuna cəmi 35 min baş olub ki, bu da ətə olan daxili tələbatı təmin etmək üçün yetərli deyil.

Rəsmi statistikaya görə, ölkə üzrə illik adambaşına ət və ət məhsulları istehlakı 42 kiloqrama yaxınlaşır. Bu istehlakın tərkibində ən yüksək paya 16 kq ilə mal əti sahibdir. Qoyun və keçi əti istehlakı adambaşına 9 kq, quş əti istehlakı isə 15,4 kq civarındadır. Hökumət bu istehlakın 84,5 faizinin daxili istehsal hesabına təmin olunduğunu deyir. Lakin bu daxili istehsalın xeyli hissəsinin arxasında xaricdən idxal olunaraq bir neçə aylıq bəslənmədən sonra kəsimə verilən diri heyvanlar dayanır.

Rəsmi statistikadan aydın olur ki, ölkədə qoyun-keçilərin sayı 2020-ci ildəki 8,2 milyon başdan 2024-cü il yanvarın 1-nə 7,1 milyon başa düşüb. İnek-camışların sayı isə bu müddətdə 1,3 milyon başdan 1,2 milyon başa qədər

azalıb.

Mal-qara sayının azalması mal əti idxalının da artımı ilə müşayiət olunur. Belə ki, gömrük statistikasına əsasən 2023-cü ildə Azərbaycana 8168,58 ton iribuynuzlu heyvan əti idxal edilib. Halbuki 2022-ci ildə bu rəqəm cəmi 4708,52 ton olmuşdu.

Cari ilin ilk 3 ayında isə Azərbaycana statistik dəyəri 25 milyon 380.11 min ABŞ dolları olan 11 630.88 ton ət idxal olunub. Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) rüblük hesabatına əsasən ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ət idxalında 2.3 faiz artım qeydə alınıb.

Azərbaycana ötən il ərzində rekord sayda diri qoyun idxal olunub: 25 milyon 102,97 min dollar dəyərində 320 543 baş. 2022-ci il ərzində bu idxal 15 milyon 901,2 min dollar dəyərlə 194 562 baş olmuşdu. Diri iribuynuzlu mal-qaranın idxalı isə 2022-ci ildəki 41 997 başdan ötən il 86 520 başa çatıb.

Bu ilin iki ayında isə ölkəyə diri qoyun idxalı cəmi 170 baş, diri iribuynuzlu mal-qara idxalı 6021 baş təşkil edib. Ötən ilin eyni dövründə diri qoyun idxalı

10 706 baş, diri iribuynuzlu mal-qara idxalı isə 4628 baş təşkil etmişdi. Göründüyü kimi, diri qoyun idxalının əsasən Gürcüstandan reallaşdığını nəzərə alsaq, belə görünür ki, qonşu ölkədən bu heyvanın idxalı ilin əvvəlindən qadağan olunub.

2023-cü ildə Gürcüstandan Azərbaycana 19,5 milyon dollar dəyərində 35 340 baş diri iribuynuzlu heyvan, 16,4 milyon dollar dəyərində 218 191 baş diri qoyunlar idxal olunub.

Gürcüstan Statistika Xidmətinin məlumatına görə, 2023-cü ildə Gürcüstandan diri qoyun və keçilərin ixracı 2022-ci ilə müqayisədə iki dəfə artıb. İl ərzində Gürcüstandan 44,1 milyon dollar dəyərində qoyun və keçi ixrac edilib, halbuki 2022-ci ildə bu rəqəm 22,1 milyon dollar olub. **Gürcüstan Qoyunçuluq Assosiasiyasının rəhbərinin** sözlərinə görə, 2023-cü ildə gürcü diri qoyunları Azərbaycan və İraqa ixrac edilib. Onun sözlərinə görə, reallaşdıran Gürcüstanın o qədər qoyun ixracı potensialı yoxdur: "Gürcüstandan 2023-cü ildə 400 min qoyun

ixrac edilib, amma bizim qoyunlarımız heç vaxt 200-250 mindən çox olmayıb, bu isə o deməkdir ki, bundan yuxarı hər şey reeksportdur, yəqin Rusiyadandır".

Azərbaycan statistikasına baxsaq, ötən il ərzində Gürcüstandan 218 min başdan yuxarı diri qoyun idxal olunduğu görünür. Bu rəqəmlərdən belə nəticəyə gəlmək olar ki, qonşu ölkə özünün bütün qoyunlarının 90 faizindən çoxunu - ana-bala fərqi qoymadan bizi satıb. Amma reallıq budur ki, Gürcüstandan Azərbaycana əsasən ətlik üçün böyüdülmən quzular gətirilir, burada bir neçə ay bəsləndikdən sonra kəsimə verilir. Eyni proses diri iribuynuzlu mal-qara ilə bağlı da baş verir.

Azərbaycanlı iş adamları diri malı Gürcüstandan bir neçə aylıq yaşda alıb gətirir, burada 5-6 ay bəslədikdən sonra kəsimə verir. Gürcüstanın rəsmi statistikasına əsasən, 2023-cü ildə cəmi iki ölkəyə diri iribuynuzlu heyvan ixrac olunub: İraqa 59,6 milyon dollarlıq, Azərbaycana isə 19,2 milyon dollarlıq. Yenə də sahə mütəxəssisləri bildirirlər ki, ixracın artımında mühüm pay Rusiyadan reixraca malikdir.

Gürcüstandan diri qoyun idxalının dayandırılması Azərbaycanda ilk növbədə qoyun ətinin qiymətində bahalaşmaya səbəb ola bilər. Belə ki, Rusiyadan qoyunun 1 başı 82 dollara, Gürcüstandan isə 75 dollara idxal olunur. Gürcüstandan idxalın tam dayanması ağırlığın Rusiyaya salınmasına, bu isə qiymətin bahalaşmasına yol açacaq. Azərbaycanda fərsətcil sahibkarların qiymət fərqi ehtalidən çıxaracağı isə şübhəsizdir. Çünki 2022-ci

illə müqayisədə idxal olunan diri qoyun və mal-qaranın qiymətində 30 faizdən yuxarı ucuzlaşma olsa da, Azərbaycanda həm mal, həm də qoyun ətinin qiyməti bahalaşmağa davam edir. Həmçinin BMT Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Təşkilatının hesablamaları göstərir ki, dünya bazarında qoyun ətinin qiyməti 8-ci aydır ucuzlaşır. Lakin bu ucuzlaşmanın da Azərbaycan bazarına hər hansı təsirini görmürük.

Onu da bildirək ki, diri mal və qoyunun idxalını bir neçə böyük şirkət həyata keçirir. Məhz ölkədə mal-qaranın, qoyunların sayının kəskin azalması fonunda ət istehsalında həmin şirkətlərdən asılılıq yarandıqdan sonra bazarda mal və qoyun ətinin qiymətində kəskin artımlar qeydə alınıb. Hökumət isə yerli istehsalı da iri təsərrüfatların əlində cəmləməyə çalışır. Bu isə o deməkdir ki, hər iki istiqamətdə dərinləşən inhisarlaşma Azərbaycanda ət qiymətlərinin digər ərzaq məhsulları kimi inhisarların maraqları baxımından müəyyənlişməsinə gətirib çıxaracaq.

Hələlik rəsmi statistika ət istehsalında artım olduğunu deyir. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında quş əti də daxil olmaqla diri çəkiddə 139,2 min ton ət istehsal olunub ki, bu da 2023-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən cüzi də olsa - 0,6 faiz artım deməkdir. İlk 3 ayda quş ətinin istehsalında azalma qeydə alınıb. Belə ki, cari ilin yanvar-mart aylarında quşçuluq müəssisələrində diri çəkiddə 23,5 min ton (keçən il 19,8 min ton) quş ətin istehsal olunub. Bu isə illik ifadədə 11,1 faiz azalma deməkdir.

İlk iki ayda diri qoyun idxalının sıfırlanması bir neçə aydan sonra Azərbaycanda qoyun əti təminatında çətinliklərin yaranmasına gətirib çıxara bilər. Ötən il diri qoyun idxalı rekordla çatdırsa da, daxildə baş sayının azalması, idxalın davam etmədiyi şəraitdə yaxın aylarda ölkədə kəsimə veriləsi qoyun çatışmazlığına səbəb olacaq...

ÜSAVAT

Son səhifə

N 69 (8442) 24 aprel 2024

Hər gün bir qaşiq zeytun yağı içmək üçün 6 səbəb

Son araşdırmalara görə, səhər yeməyi-nizə zeytun yağı əlavə etmək faydalarını artırır. Alimlərin fikrincə, bu yağdan yalnız bir yemək qaşığı bədəni əhəmiyyətli faydalar gətirə bilər.

Yaddaş dəstəkləyir

Zeytun yağının müntəzəm istifadəsi beyin hüceyrələrində tez-tez Alzheimer xəstəliyi və demansın inkişafı ilə əlaqəli olan amiloid lövhələrinin əmələ gəlməsinin qarşısını ala bilər.

Sinir sistemini gücləndirir

Zeytun yağının tərkibindəki polifenollar immunitet sistemini faydalı təsir göstərir və orqanizmi sərbəst radikalların təsirindən qoruyur.

Maddələr mübadiləsini stimullaşdırır

Zeytun yağı xüsusilə qəbizlikdən əziyyət çəkən insanlar üçün faydalıdır. Yağın tərkibində olan düzgün yağlar normal bağırsağ hərəkətliliyini bərpa etməyə kömək edir, bu da şişkinliyin qarşısını alır.

İltihab əleyhinə təsir

Zeytun yağının tərkibində olan Omega-3 yağ turşuları orqanizmdə iltihabı azaltmağa kömək edir.

Sümük sağlamlığını dəstəkləyir

Mikronutrientlərlə zənginliyi zeytun yağının sağlam oynaqlar və sümüklər üçün dəyərli məhsuludur. Dietoloqlar artritin qarşısını almaq üçün onu yağ turşuları ilə zəngin olan digər qidalarla birləşdirməyi məsləhət görürlər.

Dərinin vəziyyətini yaxşılaşdırır

Zeytun yağının antibakterial və antiinflamatuar xüsusiyyətləri onu gözəllik məhsullarının məşhur tərkib hissəsi edir. Qızartıları, şişkinliyi və qırışların dərinliyini azaltmağa kömək edir.

Səhər sıyıq yeməyin zərəri açıqlandı

Bir çoxlarının sevimli səhər yeməyinin sağlamlığa zərərli olduğu ortaya çıxıb. Bununla bağlı gastroenteroloq Dilarə Lebedeva danışır. Həkimin sözlərinə görə, səhər yeməyi xroniki yorğunluqdan, eləcə də yuxu problemlərindən əziyyət çəkənlər və stress keçirənlər üçün xüsusilə vacibdir. Lebedeva bildirib ki, səhərlər orqanizmdə kortizol, TSH, STH hormonları və qanda qlükoza səviyyəsində sıçrayışa səbəb olan gonadosteroidlər istehsal olunur.

Onun fikrincə, sıyıq səhər yeməyi üçün uyğun deyil. Çünki südlü taxıllar hər yeməyi üçün uyğun qan şəkərinin səviyyəsini artırır.

Qulaq cingildəməsinin elmi izahı

Qulaqlardakı davamlı səslər təhlükəli bir signal ola bilər. Bu əlamətin səbəbinin B12 vitamini çatışmazlığı olduğu bilinir. Mütəxəssislər bu əlaməti "tinnitus" adlandırırlar. Bu əlaqənin ABŞ Milli Tibb Kitabxanasında yayımladığı bir tədqiqatda da izah edildiyi məlumdur. Araşdırma nəticəsində 40-dan çox iştirakçıda B12 vitamini çatışmazlığı tapılıb. Müvafiq terapiya aparıldıqdan sonra bu əlamət yox olub.

Bu vitamin beyin fəaliyyətində də mühüm rol oynayır. Qulaqların cingildəməsinə gəlincə, o qədər yüksək ola bilər ki, düşüncələrinizi cəmləməyi çətinləşdirir.

artırır. Belə yeməkdən sonra bir neçə saatdan sonra yenidən qəyənaltı etmək istəyəcəksiniz. Nəticədə "patoloji insulin müqaviməti" əmələ gəlir. İdeal səhər yeməyi, həkimin fikrincə, müəyyən miqdarda protein və yağı aşağı karbohidratlı qidaların birləşməsidir.

Zərərli qidaları neçə gündən bir yemək təhlükəsizdir?

Sağlam qalmaq üçün yağlı, şirin və çox duzlu yeməklərdən imtina etmək yaxşıdır. Ancaq iki həftədə bir dəfə zərərli yemək sağlamlığa o qədər də böyük zərər verməz. Bu barədə rusiyalı endokrinoloq və dietoloq Yekaterina Kazaçkova danışır. O bildirib ki, rasionda artıq yağ, duz və şəkər ürəyə, damarlara zərər verir, piylənmə riskini artırır.

"Ancaq iki həftədə bir dəfə olar. Sadəcə, diqqət etmək lazımdır ki, zərərli qidalar həmin gün artıq kaloriyə səbəb olmasın", - deyərək həkim bildirib. Mütəxəssisin sözlərinə görə, tərəvəz və meyvələr "fast-food"un zərərini azaltmağa kömək edir. "Onlar liflə zəngindir və bəzi zərərli trans yağları uda bilər. Bundan əlavə, meyvə və tərəvəz zərərli qidalarını emal edən bağırsağ mikrobları üçün faydalıdır", - deyərək endokrinoloq vurğulayıb.

Bunları bilirsinizmi?

- * Bir insan həyatı boyunca 25,000 kub həcmində olan iki üzgüçülük hovuzunu dolduracaq qədər tüpürəcək ifraz edir.
- * Oyaq olduğu zaman insan beyni bir lampanı yandıracaq qədər elektrikə sahib olur.
- * Bir insan ildə 1500 dəfə yuxu görür.
- * İnsan bədənində ən güclü əzələ dildədir.
- * İnsan gözü 576 meqapikseldir və 10 milyon fərqli rəngi ayırd edə bilir.
- * Bir insanın ürəyi həyatı boyunca orta hesabla 1,5 milyon bərel, hardasa 200 tankeri dolduracaq qədər qan pompalayır.
- * Bir addım üçün insan bədənində 200 əzələ işə düşür.
- * İnsan bədənində 5 sm uzunluğunda mismar düzəldəcək qədər dəmir var.
- * İnsan oyaq olanda beynində balaca bir lampanı yandıracaq qədər elektrik istehsal edilir.
- * 270 min il öncə yaşadığı ehtimal edilən Helicopron adlı köpek balığının yuvarlaq mışara bənzər çənəsi olub.
- * 2011-ci ildə Yaponiyada meydana gələn zəlzələ o qədər güclü olub ki, dünyada günlər 1.8 mikrosaniyə qısalıb.

Pendirdən imtina etməyin 4 əsas səbəbi

Həkimlər bərk pendirdən imtina etməyin 4 səbəbini açıqlayıblar. Bərk pendir sağlamlığa zərər verə bilər. Aparıcı mütəxəssislər bu məhsulun istehlakını məhdudlaşdırmağı və ya pəhrizdən tamamilə çıxarmağı məsləhət görürlər. Pendirin yüksək natrium, yağ və kalorili tərkibi 2-ci tip şəkərli diabet, koroner ürək xəstəliyi, ürək çatışmazlığı, insult, hipertoniya və digər xəstəliklərin inkişaf riskini artırır. Əgər siz hipertoniya riski altındasınızsa və ya artıq yüksək təzyiqiniz varsa, yeməyinizdə natrium miqdarını azaltmaq üçün bərk pendirlərdən qaçınmaq daha yaxşıdır.

Bərk pendirdən imtina etməyin 4 səbəbi:

Təkmilləşdirilmiş dəri vəziyyəti.

Son araşdırmalar göstərir ki, süd məhsullarının istehlakı sızanaqların yaranmasına səbəb ola biləcək sebum istehsalını stimullaşdırır.

Meteorizm əlamətlərinin azalması.

Laktozsuz pendirlər yemək həzm problemləri və şişkinliklə mübarizə aparmağa kömək edə bilər.

Migrenin artması.

Bəzi pendir növləri, o cümlədən İsveçrə, mavi pendir, Parmesan və çedar, miqren baş ağrısına səbəb ola biləcək bir amin turşusu olan yüksək konsentrasiyalı tiramin ehtiva edir.

Ürək xəstəliyi riskinin azaldılması.

Sərt pendirdən qaçınmaq xolesterol səviyyəsini idarə etməyə və ürək-damar ağrılaşmalarının ehtimalını azaltmağa kömək edəcəkdir.

Qanda şəkəri salan meyvə

Bu meyvədə olan rezident nişasta və pektin qanda qlükoza tənzimləyir və uzun müddət toxluq verir. Avstraliyalı diyetoloq Syuzi Barrel yetişməmiş yaşıl bananın faydasını açıqlayıb. "Yetişmiş banandan fərqli olaraq, yaşıl şəkər azdır. Onda davamlı nişasta daha çoxdur. Bu nişasta mədəaltı vəzin fermentlərini parçalayır. O, bağırsağın faydalı bakteriyaları tərəfindən qəbul edilir. Bu nişasta bitki lifi kimi təsir edir, mədəni doldurur, qan dövranını artırır, nutrientlərin dövriliyini yaxşılaşdırır, pektin isə mürəkkəb karbohidratdır.

Nəticədə mədə dolur, toxluq yaranır, bağırsaqlar yaxşı işləyir, qanda şəkəri tənzimləyir. İnsulin rezistentliyi və şəkəri olanlar, insulin həssaslığına qarşı sarı banan yox, mehiz yaşıl banan yeyin", - diyetoloq qeyd edib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500